Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Буряат-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Буряат-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 46 (5457)
МАРТЫН 5 ПЯТНИЦА 1948 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

НЭГЭДЭХИ НЮУРТА:

Д. Лэсин. — Нютагай үтэгжүүлгэнүүдые элбэгээр бэлэдхэе!

Б. Дансорунов. — Саянтын МТС-эй дутуунууд тухай.

В. Тюменцев. — Курумканайхид тарилгада хангалтагүй бэлэдхэлтэй.

ХОЕРДОХИ НЮУРТА:

Н. Цыбенов. — Партийно-политическэ хүдэлмэрине һайжаруулха. (Заиграйн аймагай партийнэ конференциһээ).

В. Ганин. — Ленин, Сталинай биографинуудые шудалаша — залуушуулые идеологическаар хүмүжэлтын зүбсэг.

ГУРБАДАХИ НЮУРТА:

С. Дубровский. — Финансын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго.

В. Попов. — Барилгын темп хурдахалга.

ДҮРБЭДЭХИ НЮУРТА:

Гитлеровецүүдэй зобоожо алаһан советскэ патриотто Маутхаузендэ памятник табигдаба.

Японско сэрэгэй гол гэмтэдые сүүдлэхэ процесс дээрэ.

Тарилгада бэлэдхэл ба социалистическэ мүрысөөн

Алтайска таряашадай патриотическа үүсхэл манай деревнидэ түргэнөөр халаан абтаа. Эрэгтэй, эмэгтэй колхозчигуудай улам шэнэ шэнэ отрядууд энэ жэлдэ үндэр баяр ургаса абахын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй туг доро оролсоожо байна. Нүхэр Сталиндэ бэшэг бэшэжэ ханцйаа. Куйбышевска областийн ба Казакска ССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөнэдынгөө уялгашуудые толи хонтой. Ороной бусашье районуудта мүрысөөнэй программа эдэбхитэйгээр зүбшөн шалгагдна.

Үнэрэгшэ жэлдэ эхилһэн үндэр ургасын түлөө добтолго мүнөө үшөө үргэн хэмжээтэй болоно. Үнгэрэгшэ жэлэй дүй дүршэлөөр баяжаһан эрэгтэй, эмэгтэй колхозчигуд, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ зосылгонуудые шинжэхын түлөө этигэл найдабаритайгаар оролсоно. Дайн сэрэгтэй шарханууд-һаа түргэнөөр һэргэн заһарха байгаа социалистическэ газартаряалангай бүрэлдэлгүй хүсэн ба зөөри хэрэгсэлшүүд ашаглдажа байна.

Үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй хүсэтэ тэмсэг хаяа дайнай һүүлдэ хүдөө ажахые хүтөөөн дэбжүүлхэ замые заажа үгөһэн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй шийдхэбэринүүд болоно. Энэ эмсэгэй хүсэнинь газартаряалангай хэдэн миллион ажалчидаар туршагдажаһай. Пленумэй шийдхэбэринүүдэй үндэһэ һуури дээрэ манай газартаряалангые хүргжэлгэдэ гүнзэгы ехэ хубилалта түйлагдаа. Тиимэ даярһаа мүн мүнөөшье хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө бүхы өгсэбүүд болон тоосоо хараагуудые энэ үүхэтэ шийдхэбэри дээрэ үндэһэлжэ байхань ойлгосотой.

Мүнөө хүдөө ажахы дотор дэлгэрһэн добтолго болбол өөрынгөө гайхамшагта ошо илгаатай. Тэрэ илгаань хүдэлөөнэй угаалгэ эмхитэйгээр ба ауб замаар табигдаһан ябадалаар тайлбарилагдана. Колхозно деревни болбол хүдөө ажахын үйлэбэрилгын хүсэнүүдые хүргжөөхын түлөө тэмсэлэй шэнэ, үлэмжэ үндэр шатада орно. Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэһэн ба СССР-эй орденуудболон медальнуудаар шагнагдаһан газартаряалангай ба малажалай тайхамшагта мастернуудэй угаа баяр дүй дүршэл тэрэнэй мэдэлдохо ехэ бии.

Һүүлэй жэлдэ хүдөө ажахы дотор хэды ехэ хубилалтанууд болооб гэжэ хаража үзэхын тула эрэгтэй, эмэгтэй колхозчигуудай недондо жэлэй уялгануудые мүнөө тунхаглагдаһан уялгануудтай һэсэгүлжэ харахада болоно. Манай деревни болбол колхозууд болон совхозуудта алдаг соло олгоһоншье һэлань, недондо жэлэйнгээ хэмжээе хангалтатай гэжэ тоолохоо болихой. Түрүүшүүлтэй, тэдэнэрэй показательнуудтай зэргэшэхэ гээшэ мүрысөөнэй хабаадагша бүхэнэй ехо гүрим болоо. Шэнэ уялгануудтай хамта, тэдэнние эмжалтэгшаар дүүрэгшэ ябадалые хангадаг эмхидхэлэй-ажахын ба агротехническэ бүхы хэмжээнүүд заагдаха гээшэ ялгаатаяа шухала.

Эрэгтэй, эмэгтэй колхозчигуудай социалистическэ газартаряалангай хэды ехэ барагдашагүй резервнүүдтэй байһанние үүрүүшүүлэй дүй дэршэл дээрэһээ, өөнэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ хаража ойлгобо. Машинануудай, унаагай хүсэн болон үрһэ хүрэнгые хабарта саг соонь болоодхал, саг соонь ба эрхим шанартайгаар хэһэн тарилгэ, тарилгын хойнохоо оролдолгото харуулһалга, ургаса хуряалгые зүбөөр эмхидхэлгэ хадаа колхозуудта гайхамшагта амжалтануудые асэрха байһаниинь мэдээжэ. Харин, энэ элементарна ба бүгэдын бэлүүлжэ шадаха хэмжэнүүдые бэлүүлээгүй байһан дээрэһээ ехэхэн үнэтэй юумэ алдаха—ургасые дутуу абаха ябадал тохеолдолог.

Украиныи хүдөө ажахын түрүүшүүлэй һаахан болоһон республиканска зүблөөн тала газартаряалангай шанарай ба культурын асуудалнуудта мүнөө ехэхэн мөхарал табигдалаг болоһондо эли тодо тэрэ болодо байна. Туг зүблөөнэй хүдэмэри хадаа дэлхэй дээрэхи эгэзэн түрүү социалистическэ газартаряалангай айхабтар баяр практикые советскэ агрономическа ба зоотехническэ нүхэлэй туйлаталгуудтай зүбөөр зохилгуулһанай жишээ болоо. Зүблөөн дээрэ эрдэмтэдэй хэлэһэн үгэнүүдынь, колхозно үйлэбэриин түрүү практикуудай үгэнүүдэр толотомо алаар батадхагдаһан байха юм. Тэдэ практикуудай дүй дүршэлынь нэгэлэй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэй хэлэһэн үгэнүүд дотор научна ehoop үндэһэлэгдэһэн байна. Зүблөөн болбол энэ жэлдэ хүдөө ажахын урда байгаа зорилгонуудые дүүргэхын түлөө Украинын колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй большевистскээр оролсоһоние харуулаа.

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ саг болзор ехэнэ түрүүшын шатын удхашалгартай байһаниинь бүтээгдэнэ мэдээжэ. Хэрэгтэй байһанда орхогоо, хэдэн дахин үлүү ажал хүдэлмэри хэбашье һаа, агротехническэ болзорнуудые эблээд байбал, туйлажь боломоор амжалтые туйлаагүй байһ болодо байдаг. Тарилгаяа оройнуулаад, хүүрай галарта тарилга хээд, тэрэнэйнгээ үүлхэр алдуу эндүүнүүдые хүсэлдүүлхые зролдодог ушарнуудта тиимэ юумэ болоог. Харин гансал хэрэгтэй ажал хүдэлмэрние сэг соонь, зүбөөр хээд байбал, гайхамшагта амжалтануудые туйлажа болохо байна. Хүдөө ажахын түрүүшүүл—үндэр ургаса туйлаташад эгээл тиигэжэ хүдэлмэриддог байна.

—Хэрэг хадаа полинуудые алдүүрилгэдэ гансал ехээр ажал хүдэлмэри гараһанаар болохо бэшэ, харин тэрэнние үүб болгомжотойгоор хэһэһэн болохо!— гэжэ Социалистическэ Ажалай Герой, Ленинградско областийн Перетепинскэ районой «3 года» колхозой бригадир Павел Васильевич Дудка хэлэнэ. Тэрээнэй хэлэһэн үгэ колхозой дүй дүршэлөөр батадхагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ артелийн полинуудые алдүүрилгэдэ түсэбөөр хараагдаһан тоото ажалта үдэрнүүдыешье гарганалаагүй аад, түсэбөөр хараалагдаһанһаа ехэхэн үлүү ургаса хуряагаа.

Мүнөө Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэһэн, Таджикска ССР-эй газартаряалангай мастернууд колхозно түрүү дүй дүршэлэй бэлэлгэ ехахэн юумэ нэмээгээ. 1947 ондо хлопогой үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэр эрхим дээдэ шадабари харуулаа. Тэрээгээрынь республикэнь, бүхы оромнай омгорхохо ehoopoo омгорхоно. Энэ жэлдэ таджикска хлопок тариглаад бултадаа түрүүшүүлэй туйлалтануудтай зэргэцэнэ. Колхозно үйлэбэриин поваторнуудые эсэгэ сусалгаүйгээр хүмүүжүүлдэг, социалистическэ газартаряалангай кадрнуудые үргүүлан гаргадаг нютагай партийна органуудай аша габьяань энэндэ ехэхэн бии.

Агротехникын эрилтэнүүдые шаринаар сахилгые бүхы колхозууд, совхозуудболон МТС-үүдэй, бүхы бригадануудболон звенонуудэй эбдэршэгүй eho гурим болгожо шадаха ба тиимэ болгохо ehotойшье сагынь тулажа ерэ. Энээнэй түлөө тэдэнэртэ бүхы шухала юумэ: һайн, үрэжэлтэ газар, машинануд, үрһэн, түрүүшүүлэй угаа баяр дүй дүршэл бии. Агротехникын эрилтэнүүдые дүүргэхэгүй, тогтоогоһон болзорнуудые эбдэһэн али бүхы ябадалнууд хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэ ехэхэн таһалдал гэжэ тоологдохо еһотой.

Энэ элитэ мэдээжэ юумэн тухай зариг районуудай нютагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүтөлбэрилэгшэд мартадаг байхань гэмшэлтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ ехэхэн амжалтануудые гүйцэлгэһэн Курска областьдошье мүнөгарилгада бэлэдхэл таһалдана. Эндэ трактернуудые зэһабарилга Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо мүстаар ябуулагданэ, үрһэ эбэрлэлтэ, үтэгжүүлгэнүүдые зөөжэ гаргалга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй, Пензенскэ область тракторнуудые зэһабарилгые болошогүйгөөр ушжэгайруулна.

Уялга абалга ба тэрэнние бэелүүлгын гүлөө тэмсэлэй хоорондо таһалдал гаргажа ябашье болохогүй! Уялгануудай хубиа заяан хадаа мүнөө, тарилгада бэлэдхэлэй һүүлшын хүдэлмэринүүдэй ябажа байха үедэ шийдхэгдэхэ байна. Машинануудые зэһабарилга, үрһэ болон үйлэдбэриин бусад зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бэлэдхалгые хэн таһалдуулнаб, тэрэ хадаа тарилгые хожомдуулха, агротехникые эбдэхэ, өөртөө нэмэлтэ бэрэшэлэлнүүдые тохеолдуулха ба ехэхэн нэмэлтэ хүсэл ороллогонуудые гаргаха баатай болохо байна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые зүбөөр эмхидхэлгэ, тэдэние саг соонь ба эрхим шанартайгаар Үнгэрэлгэ дотор социалистическэ газартаряалангай айхабтар ехэ резервнүүд бии байна. Колхозууд, совхозуудболон МТС-үүд өөһэдтөө бии байһан хүсэнүүд болон зөөри хэрэгсэлнүүдээр олохон ушарнуудта хоер, гурба дахин ехэ үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаха байна. Манай хүдөө ажахын зөөри хэрэгсэлнүүд хүдөө ажахын үйлэдбэриин резервнүүдые арбидхаха, ажалай бүтээсые дэ шэлүүлгын шэнэ органуудые хэрэглэхэ зуураа, ургана ба ургахашье байна.

Сталинда бэшэһэн бэшэгүүд соогоо эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудаа өөрынгөө һанажа ябаһан юумые харуулна. Энэ хадаа үндэр ургаса тухай, арадай жаргалта байдалые саашадань һайжаруулха тухай, манай Эхэ ороной хүсэн шадалые саашадань дээшэлүүлхэ тухай һанал бодолнуудмүн. Звено, бригада, колхоз бүхэнэй абаһан уялга дотор колхозно байгуулалтын ургажа байгаа хүсэн, советскэ таряашадай патриотизм эли тодоор харагдана. Абаһан уялгануудаа ажалтатайгаар дүүргэлгэ болбол табанжэлэй гурбадахи жэлдэ хүдөө ажахые хүргжөөлгын түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ арга олгохо, бүхы табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэлгын шухала эрхэ байдалнуудые байгуулха байна. Эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудЭхэ ороондоо, нүхэр Сталиндаа үгөһэн үгэсэ дүүргэжэ шадаха байһанаа хэрэг дээрэ харуулаа!

(«Правдын» мартын 2-ой түрүү бэшэг).

Хабарай тарилгада бэлэдхэл

Колхозно таряашадай уялга

МУХАРШЭБЭР. («Б. М. Үнэнэй» корреспондентһээ). Областной XV партийна конференцийн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн эндэ үргэнөөр дэлгэржэ байна. «Красный Заган» колхозой гурбадахи таряанжалай бригада (бригадирынь нүхэр М. Максимов) конференцийн нэгдэхэ үдэр хүртэр тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэрние бүрин түгэс дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай. Мүнөө 150 гектар пар дээрэ саһ тогтоообо. 3000 ашаа наг шэбхэ поли дээрээ гаргаа, мүн 60 центнер үнэнэ суглууланхай.

Хабарай тарилгые агротехническэ бэлдэхэн болзор соо үнэргэжэ, 900 гектарһаа га бүрнин 13 центнер шэнэнисэ, рекордно участогһаа га бүрнин 25 центнер ургаса абаха уялганнуудые эбаба.

Мүн тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй сельсоветэй «Большевик» гэжэ хүдөө ажахын артелийн гэшүүд хабарай тарилгада эрхим бэлэдхэл хангаха ба үндэр баян ургасын нүхэсэл бии болгожо, партконференцийн нэгдэхэ үдэрые угтаха гэжэ тэмсэл хэжэ байна юм.

МТС-үүдэй мүрысөөн

Трактор зэһабарилгын жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1948 оной мартын 1.

Эзэлэй нүүринь	МТС-үүд	Түсэбэй дүүргэлтэ процент).
1.	Удын	113,3
2.	Жиримскэ	112,5
3.	Кыреискэ	112,[illegible]
4.	Түнхэнэй	106,0
5.	Хорийн	103,1
6.	Кабанскын	100,0
7.	Хонхолойн	100,0
8.	Сэлэнгын	100,0
9.	Тарбагатайн	100,0
10.	Ехэ-Куналейн	100,0
11.	Сагаан-Усанай	96,2
12.	Ехэ-Кударын	94,4
13.	Хамнигадайн	86,9
14.	Иволгын	86,0
15.	Сүхын	85,7
16.	Бичурын	84,8
17.	Сагнгын	83,7
18.	Ново-Брянска	82,0
19.	Бага-Куналейн	81,0
20.	Хажэнгын	81,0
21.	Эгэтын	80,0
22.	Суулгын	79,5
23.	Закаменай	76,9
24.	Итаншын	75,6
25.	Тимлюйскэ	73,6
26.	Торийн	70,0
27.	Окино-Ключевска	69,6
28.	Селендумын	68,7
29.	Гашейн	68,5
30.	Үшөөтэйн	66,6
31.	Бургэлтайн	66,6
32.	Курбын	66,0
33.	Куйтунска	64,0
34.	Чесанын	62,1
35.	Баргажанай	55,5
36.	Кяхтын	45,4

Нютагай үтэгжүүлгэнүүдые элбэгээр бэлэдхэхэ!

Шэнэ сталинска табанжэлэй гурбадахи жэлэй хабарай тарилга дүтэлжэ байна. Тэрээнтэй хамтэ, үндэр ургасын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн улам шангадаша. Республикын олонхи колхозууд, бригадануудболон звенонуудаа 1948 ондо сэрэгэй урда тээхи хэмжээндэ хүрэхэ ба тэрэнние үлүү гараха уялга абанхай. Зүгөөр, тиимэ ургасын гансахан уялга абажа, үгэсэ хэлэһээр туйлагдадаттүй байһан хадань, тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй байна.

Ургасые дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн хадаа наг шэбхэ ба нютагай бэшэ бусад үтэгжүүлгэнүүд мүн болоно. Манай республикын хүдөө ажахын түрүүшүүл нютагай үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр хэрэглэнэнэй аша үрөөр, ороһото культурануудай үндэр баян ургаса туйлана. Жишээлхэдэ, Үнгэрэгшэ жэлдэ Мухаршэбэрэй аймагай «Красный заган» колхоз 40,5 гектарые 1850 шарга наг шэбхээр үтэгжүүлээд байхадаа, тэрэнһээ гектар бүрнин 30,6 центнер ургаса хуряагаа һан. Баһа нэгэ жэшээ абаад үзэхэдэ, Заиграйн айматагай «Улаан Эрхириг» колхозой нүхэр Мункоевай звено 25 гектарые наг шэбхээр һайса үтэгжүүлжэ, га бүрнһөө 30 гаран центнер ургаса туйлаһан байна. Республикын солото ефремовец, БМАССР-эй Верховно Советэй депутат Серапион Кириллович Киселев газараа имагтал наг шэбхээр зүбөөр үтэгжүүлжэ шададаг дээрэһээ жэл бүри рекордно ургаса хуряана. Тиимэ жэшээнүүд республикын колхозуудаар барагдашагүй олон.

Энэ хадаа наг шэбхэ болон нютагай эшэ бусад үтэгжүүлгэнүүдэй үндэр ургаса туйлаха хэрэгтэ али тухай ехэ аша гуһатай байһыень баримталжа үгэнэ. Наг шэбхэ хадаа ургасада шухала хэрэгтэй азот, фосфор, кали гэхэ мэтын зүйлчүүдээр өлбэг байдаг юм. Зүбөөр хэрэглэгдэһэн наг шэбхэ гансахан нэгэ жэлдэ ургасада туһалдаг бэшэ, харин саашадаа газарэй хуурьһые улам һайжаруулдаг байна.

Зүгөөр, зарим аймагуудай колхозууд наг шэбхые мүнөө хүртэр тоодогүй дээрэһээ тэрэнние газарай хүрьһэндэ хэрэглэнгүй миил хосороодог байха юм. Зарим колхозууд наг шэбхэ зөөхэдөөшье тэрэнние поли дээрэ хайша хэрэгээр обоолжорхеод, тэрэнээ зүбөөр хэрэглэжэ шададатгүй гэшэ. Наг шэбхые бууруугаар хэрэглэхэдэ туһа хэхэгүй, харин газарай хүрьһые хатаяха, мүн буртаг үбһэндэ барюулха мэтын аюулнуудые тохеолдуулдаг юм. Тэрэнние зүбөөр хэрэглэхын тулада түбхын түрүүн поли дээрэ зөөхэдөө 150—200 шарга хэмжэтэйгээр нэгэ обоо хэлэ ябталха еһотой. Удаань хабар эртэ байхада тэрэнние халаажа хүрьһэндэ хэхэ болтороо бурьтааха хэрэгтэй юм. Тиихэдэ улада ябталаатай шэбхын тэг дүүдань нүхэ гаргажа, тэрээн дотор халуун уһа хэхэ арга олгохо ehотой. Нигэжэ халаа-һанай һүүлээр, обоолостой наг шэбхын дунда бактериүүд амидырха, тэрэнние үжөөдэг байха юм. Бурьтаһан наг шэбхые хатаагүйдэнь, тэрэ дороо газараа хахалхыгаа урда тээхэнэ хүрьһэн дээгүүр тараяха хэрэгтэй.

Тэрэшэлэн үнэһэн ба шубуунай аргал баһа үнэтэ үтэгжүүлгэ болодог юм. Тэдээн соо фосфор ба кали ехэ байдаг. Үнэһэн ба шубуунай аргалые түбхын түрүүндэ хартаабха болон овощь тариха газарта хэрэглэхэ шухала. Эдэ үтэгжүүлгэнүүдые шинэтүүлхэгүйн тулада бүтүү байра соо хадагалха ehотой.

Наг шэбхэ хэрэглэхэдээ газарай хүрьһые хараадаа абажа, нормо байгуулдаг юм. Муу хүрьһэтэй эльһэн газарта га бүрнин 40—50 тонно, һайн хүрьһэтэй газарта гектар бүрнин 20—30 тонно наг шэбхэ хэрэглээд хизаарлахада болоно. Зүгөөр, аргатайл һаа, наг шэбхэ ехээр хэрэглахые ороолдохо шухала.

Үнһэ ба шубуунай аргалые нэмэлтэ тэжээл болгожо хэрэглэхэдэ ехэнхидээ һайн байдаг. Тиихэдээ гектар бүридэ 3—5 центнер хэмжээтэйгээр хэрэглэдэг юм.

1948 ондо Үндэр баяр ургаса хуряахын тулада наг шэбхэ ба бэшэ бусад нютагай үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ ябадалые эрид һайжаруулха шухала. Колхоз бүхэн нютагай үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэ ehотой.

Мүнөө бүхы бригада, звенонуудболон нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулха даалгабаряа дүүргэхын тулада хүдэлмэрэе зүбөөр эмхидхэхэ, бүхы арга-боломжоео хэрэглэхэ уялгатай байна.

Аймагуудай хүдөө ажахын таһагай хүтөлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулха түсэб колхозбүхэндэ дүүргүүлхэ ябадал хангаха, колхознигуудые түрүү агротехникын зэбэринуудтай гүнзэгыгөөр танилсуулха зорилготой.

Республикынгаа 25 жэлэй алдарта ойе амжалтатайгаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ согтой залитайгаар оролсоһон манай республикын үргэн нинтэ колхозно таряашад хабарай тарилгада бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые саг соонь дүүргэжэ, үндэр ургасын бата бэхи үндэһэ һуури табиха байна. Тиимэһээ колхозник бүхэн поли дээрээ наг шэбхэ зөөхэ, нютагай бэшэ бусад үтэгжүүлгэнүүдые суглуулха хэрэгтэ үнэн сэхээр оролсохо байһаниинь лабтай.

Д. Лесик,
БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын главна агроном.

Саянтыч МТС-эй дутуунууд тухай

Урда жэлүүдтэ Саянтын МТС сугуулаг байһаниинь хэнэшье мэдэхэ. Теэд, мүнөө тэрэ МТС тиимэ хүндэтэ нэрээ алдажа трактор зэһабарилгаар ехэ гэгдэжэ ябаха юм. Дүрбэдэхи кварталай зэһабарилгын түсэбые таһалдуулха һэн. Тэрэнһээ хойшо хоер һарын үнтэрөөд байхада, тус МТС-тэ ямар хубилалта болоо аав гэжэ хараад үзэхэдэ, баһал нөөхи хэбэрээ байха юм.

МТС-эй нефтедвигатель муугаар зэһабарилагдаһан дээрэһээ ходо эбдэржэл байдаг. Тэрэнэй эсэстэ бүхы станогуудынь, илангаяа токарна станогуудынь, һаатажа подшипникгуудынь, валнуудынь ба бусад гол частнуудаа Улан-Удын МТМ-дэ, Иволгын ба Сэлэнгын МТС-үүдтэ абаашажа зэһабарилха баатай болоно.

МТС-эй 13 бригадын ороондоо хоерынь трактор зэһабарилха түсэбөө дүүргэнэн байна. Тиихэдэ, препенной машина зэмсэгүүдэй зэһабарилгые эхилһэн нэгэнье бригада эндэ байхагүй. Зэһабарилагшадай ажалай жаяг зарим һуулаар тэбигдаһан хэрэнэ хүдэлмэрнин график нүүрдэнэгүй. Трактор машинануудай зэһабарилгые сахэ харюусаха байһан МТМ-е гаргша Яковишин ба ахалагша механик Очиров гаргэд өөнэдынгөө үүргые хүсэд дүүргэдэгүй байха юм. Тэрэнэй эсэстэ зарим бригадануудтрактернуудаа муу шанартайгаар зэһабарилдаг байна.

МТС-эй дирекци ба партийна организаци трактористнуудай бэлэ байдалые һайжаруулхын түлөө хүсэд оролдолго гаргаагүй байха юм. Хамтын бэлэнуудоторо ороходо хүйтэн байхаһаа гадна, трактористнуудай сүлөөтэй сагаа үнэргэхэ шухала тооной культурна хэрэгсэлнүүдые үгы байдаг. Мүн тэдэнэр столоворо хангагдаагүй дээрэһээ ходо эдеэ хоол бэдэржэ колхозуудтаа ошодог байха юм.

Тус МТС туһалбарин томохон ажахытай. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнһээ яһаа һайн ургаса абаһан байгаа. Теэд, тэрэнээ трактористнуудай нинтын эдеэ хоолдо хэрэглэхын ороондо, харин директор С. Т. Танхасаев өөрынгөө болон адуу малда эдюулжэ байха юм.

Социалистическэ мүрысөөн ehо тэмцэгээр эмхидхэгдэнхэй. Тэрэшэлэн политическа нинтын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр үнгэрэгдэдэг байха юм.

Зэһабирилые һаатуулжа байһан баһа нэгэ гол шалтагаанинь юуб гэхэлэ, МТС-эй дирекциин зүгһөө урда жэлүүдтэ туйлаһан эды тэды амжалтануудаараа һанаагаа эмаржа, мэлээшэрхэхы занша ороохо ябадал гарадаг дээрэһээ болоно. Хэтэрхэлээ, һүүлэй үедэ МТС-эй хүтөлбэрилэгшэд мастерскойдоошье ябахаяа болижо, харин кабинедһээ захираад, һуужа байдаг болобо.

Саянтын МТС-тэ трактор машинануудай зэһабилые түргэдхэхэ талаар Иволгын аймагай хүтөлбэрилхы эмхи зургаануудай шанга хэмжээ абаха сагынь шулаа. Тэрэгүй һаа, зоргондонь орхигдоһон энэ МТС зэһабарилгые таһалдуулха аюулда хүргэхэ байна.

Б. Дансорунов,
(«Б. М. Үнэнэй» корреспондент).

Курумканайхид тарилгада хангалтагүй бэлэдхэлтэй

1947 ондо Курумканай колхозууд һаянаашын үзэгдөөгүй үндэр баян ургаса хуряажа, гүрэнтэйгөө болзорһоо урид тоосоһон, түсэбһөө гадуур Эхэ ороондоо албэг ехэ тариа талха үгэһэн байха юм. Аймагай түрүү колхозууд үрһэнэй, страховой фонднуудые хүсэд хаажа дүүргээд, колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 3-һаа 7 килограмм хүртэр тариа хубаажа байна.

«Красный пахарь» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Зверьков) үнгэрэгшэ жэлдэ ороһото культурануудай гектарбүриһөө дүнда зэргээр 9 центнерһээ үлүү ургаса туйлаа һэн. Тиихэдэ 250 гектарһаа га бүриин 12 центнер, 85 гектарһаа га бүриин 15,4 центнер шэнэнисэ хуряаһан байна. Мүнөө энэ колхоз үрһэнэй, страховой фонд болон бэшэ бусад хэрэгсэлнүүдэй тариа дүүрэн бэлэдхээд, колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 7 килограмм шэннисэ хубаажа байха юм. Зарим түрүү колхознигуудынь ажалта үдэрнүүдтээ 500—600 пүүд хүртэр тариа абаха. Гадна, хүрэнгөөр дутамаг ондоо аймагуудта 500 центнер тариа үгэжэ туһалаһан байха юм.

Дэрэнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 956 гектарһаа дунда зэргээр га бүриин 12 центнер ургаса хуряаһан байна. Тэрэнэй ашаар, гүрэнтэйгөө саг соонь тоосожо, үрһэнэй, страховой фонднуудые хүсэд байгуулаа. Колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 4 килограмм тариан хүртэбэ.

Нимэ һайнаар ургаһан энэ тариан хадаа курумканайхидые урмашуулан бүри ехэ амжалтануудта зоригжуулха байһаниинь лабтай. Гэбэшье, эндэхи зарим колхозууд туйлаһан эды тэды амжалтануудаараа бүхы һанаагаа амаршоод, харин ерэхэ хабарай тарилгада энэ гэхэ бэлэдхэл хээгүй һуужа байха юм. Олонхи колхозууд поли дээрэ саһ тогтоожо шадангүй, үнэтэ сагаа үнгэргэжэрхео. Зарим колхозууд поли дээгүүрээ саһ тогтооһон нэрэ зүүгээд лэ, тэрэнние үнгэргэхэ агротехникые болошогүйгөөр хазагайруулһан байха юм. Наг шэбхэ зөөхэ, шубуунай аргал, үнэһэн гэхэ мэтын нютагай үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэри бүриншье хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Бүхы аймаг дотор ороондоо 8 мянган шарга наг шэбхэ зөөгдэһэн байха юм. Тэрэшье тарилга хэхэ гол участогуудаа дээрэ бэшэ, харин хайша хэрэгээр эндэ-тэндэ хаягдашаһан байна.

Хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдэй зэһабарилгануудые хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байһан мүртөө зарим колхозуудай дархашуул хүдэлмэридээ голодһо гаргаха. Тэрэнэй эсэстэ хэдэ-хэдэн колхозууд хүсэд бэлэн болоогүй байһан плуг, борной, сеялкэнүүдые зэһабарилагаа гэжэ тоолоод, аймагай хүдөө ажахын органдо худал мэдээ хүргэдэг байха юм.

Курумканай колхозууд үндэр ургаа гүйлаа гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн. Энэ хадаа аймагай бүхы колхозуудай үрһэ хадаа гыые үнэ хада дүүргэжэ, тэрэнние тарилгын кондицида хүргэхэ дүүрэн арга олгоно. Теэд, зарим колхозуудайнь өдэ бүхы арга-боломжоео хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ аймаг дотор үрһэ хааха түсэб 93 процент дүүргэдэһэн байха юм. Шалгалта дээрэһээ мэдэхэдэ, зарим колхозуудай хүтөлбэрилэгшэд худал хуурмаг мэдээ хүргэжэ, нюдэ далдалһан ябадал гаргаһан байба. Жишээлхэдэ. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Мангутов) 340 центнер үрһэтэй аад, 565 центнер хаагаабди гэжэ хуурмаг мэдээ үтөһэн байха юм. Мүн «Зорик» колхозой хүтөлбэрилэгшэд нюдэ далдалха ябадал гаргаһан байна. Мүргэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтөлбэрилэгшэд үрһэ хаалгаяа 100 процент дүүргээбди гэжэ үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 15-да аймагай хүдөө ажахын таһагта мэдээсэһэн байгаа. Мүнөө шалгаад үзэхэдэ, тус колхоздо аяар 681 центнер үрһэнэй тариан дутуу байшоо. Гадна, тус колхоз хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдэй зэһабарилга тухай баһа хуурмаг мэдээ хүргэдэг байһаниинь элирээ.

Гүрэнние мэхэлхэ һэдэлгэтэйгээр худал хуурмаг мэдээ хүргэжэ байһан эдэ колхозуудай байдалые аймагай хүтөлбэрилхы эмхи-зургаануудмүнөө хүртэр хүсэд мэдээгүй байба. Дээрэ дурсагдаһан Сталинай нэрэмжэтэ колхозаймагай центрһээ ороондоо хадэхэн метр газарта

болгожо шадаха ба тиимэ болгохо ehotойшье сагынь тулажа ерэ. Энээнэй түлөө тэдэнэртэ бүхы шухала юумэ: һайн, үрэжэлтэ газар, машинануд, үрһэн, түрүүшүүлэй угаа баяр дүй дүршэл бии. Агротехникын эрилтэнүүдые дүүргэхэгүй, тогтоогоһон болзорнуудые эбдэһэн али бүхы ябадалнууд хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэ ехэхэн таһалдал гэжэ тоологдохо ehотой.

Энэ элитэ мэдээжэ юумэн тухай зариг районуудай нютагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүтөлбэрилэгшэд мартадаг байхань гэмшэлтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ ехэхэн амжалтануудые гүйцэлгэһэн Курска областьдошье мүнөгарилгада бэлэдхэл таһалдана. Эндэ трактернуудые зэһабарилга Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо мүстаар ябуулагданэ, үрһэ эбэрлэлтэ, үтэгжүүлгэнүүдые зөөжэ гаргалга хангалтагүйгөөр өөнэдынгөө, Пензенскэ область тракторнуудые зэһабарилгые болошогүйгөөр ушжэгайруулна.

Уялга абалга ба тэрэнние бэелүүлгын гүлөө тэмсэлэй хоорондо таһалдал гаргажа ябашье болохогүй! Уялгануудай хубиа заяан хадаа мүнөө, тарилгада бэлэдхэлэй һүүлшын хүдэлмэринүүдэй ябажа байха үедэ шийдхэгдэхэ байна. Машинануудые зэһабарилга, үрһэ болон үйлэдбэриин бусад зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бэлэдхалгые хэн таһалдуулнаб, тэрэ хадаа тарилгые хожомдуулха, агротехникые эбдэхэ, өөртөө нэмэлтэ бэрэшэлэлнүүдые тохеолдуулха ба ехэхэн нэмэлтэ хүсэл ороллогонуудые гаргаха баатай болохо байна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые зүбөөр эмхидхэлгэ, тэдэние саг соонь ба эрхим шанартайгаар Үнгэрэгэлгэ дотор социалистическэ газартаряалангай айхабтар ехэ резервнүүд бии байна. Колхозууд, совхозууд

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ПАРТИЙНО-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЙЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Партконференциин делегадууд айкомойнгоо тоосоото үе соо хэһэн хүдэлмэриин дүн тухай партийн айкомой секретарь нүхэр Сафроновой элидхэл дуулаба.

Гурбан үдэр соо үргэлжэлһэн конференци болбол аймагай хүдөө ажахын ба культурын ургалта тухай үргэнөөр хэлсэһэн байна. Конференци болбол тон хурса шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын түг доро үнгэргэгдэжэ, нилээд олон дутуу дутуугуудые элирүүлэн, аймагай партийна организацийн саашанхи шэнэ зорилгонуудые хараалба.

Туо аймаг болбол мал ба тарималжалай талаар республикын томохон аймагуудай нэгэн болоно. Тэндэ ой модоной ажаүйлэдбэри ба транспорт ехэхэн һуури эзэлнэ. Тиин, эпэ аймаг хадаа ороо̂но тарианай үндэр ургасын мастер Серпион Кириллович Киселевой, хартаабхын үндэр ургаса туйлалгаар алдаршаһан Лукерья Прохоровна Шурыгинагай нютаг мүн.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ, колхозуудай нинтын зөөри баялигые дэшэлүүлхэ, колхознигуудта баян шадалтай болгохын түлөө ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумай тогтоолые бэелүүлхэ гушаа аймагай партийна организаци ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна.

Тоосоото үе соо аймагай колхозууд эбэртэ бодо мал, хони ямаа үсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэшье, адуу моридэйнгоо тоо толгойе үсөөрүүлһэн байна. Малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэһэн түрүү колхозууд олон. Тэрэнэй тоодо Ворошиловай, Кировэй нэрэмжэтэ ба «Майн 1» колхозууд болон бусад оролсоно.

Тиихэдэ түрүү колхозуудай арада далдалгалад, адуу малаа иишэ тиишэнь гаргашалжа байһан колхозууд элидхэл ба үгэ хэлэлгэнүүд соо харуулагдаа. Тэрээндэ Дээдэ-Илькын сомоной Молотовой (түрүүлэгшэнь нүхэр Дашиев), Сталинай (түрүүлэгшэнь нүхэр Тюрин) нэрэмжэтэ колхозууд ороно. Эдэ колхозууд малаа хэдэн зуугаадаар гарзалуулһан байна юм. Мүн малай ашаг шэмэнь тон дорой муу. Үнгэрэгшэ жилдэ нютагай үүлтэрэй үлеэн бүрнһөө дунда зэргээр 600 литр һү һаагдаһан байна. Тиимэ дээрэһээ аймаг болбол һү, брынзэ ба нооно гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргээгүй байгаа.

Дайнай һүүлэй жилүүдтэ тарилгын талмай улам үргэдэжэ, ороо̂ного культура, овощь ба хартаабхын ургаса урда жилүүдһээ нилээд дээшэлээ. 1947 ондо

* *

(Заиграйн аймагай партийна конференциһээ)

* * *

28.250 пүүд тараг, 11.000 пүүд хартаабха түсэбэй дээлэ тэй гүрэндөө тушаагаа. Гэбэшье, үнгэрэгшэ жилдэ гектар бүрнһөө дунда зэргээр 7 центнер тараг, 95 центнер хартаабха, 100 центнер овощь хуряаха түсэбтэй байһан аад, тэрээнээ холо дүүргэжэ шадаагүй.

Тиихэдэ нүхэр С. Киселев 8 гектар талмай дээрэһээ гектар бүрнин 46,9 центнер, 143 гектар дээрэһээ га бүрнин 18 центнер тараг ургуулаа. Мүн нүхэр Шурыгина хартаабхын үзэгдөөгүй үндэр ургаса туйлаба. 3 гектар талмай дээрэһээ га бүрнин 223 центнер ба рекордно участок дээрэһээ 545 центнер ургуулба. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, түрүү агротехникые үргэнөөр хэрэглэжэ, шэн габьяатайгаар ажаллаһаниень гэршэлнэ. Теэд, үндэр ургаса туйлаха тухай колхозууд бэ бригада, звенонуудта Киселев ба Шурыгинагай баян дүй дуршэлые бүтэдын шадабари болгохо, колхоз бүхэлдэ үндэр ургасын звенонуудые бии болгохо, тэдэнэй дунда агротехническэ һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ ВКП(б)-гэй айком онсо анхаралаа хандуулагүй байна гэжэ делегадууд тэмдэглэбэд.

Мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Үрһэ сэбэрлэлгэ ба машина зэмсэгүүдэй заһабари колхозууд ба МТС-үүдтэ унжагайража байна. Олонхи колхозууд үрһэеэ дүүрэн хаагаагүй байнаар. Мүн зарим колхозуудта хүдөө ажахын артелийн Уставые эбдахэ ябадал үргэлжэлһөөр.

Ой модоной ажаүйлэдбэри муугаар хүдэлмэрилнэ. Сезоной дүүрэхэ хүртэр һара тухай саг үлэбэ. Хандагалгайн мехлесопункт ба Шулуутайн леспромхоз модо отололго бэ нэрэлтын түсэбые арайхан гэжэ 60—70 процент дүүргээд байна. Энээнэй шалтагаан хадаа эңдэхи партийна организацинууд ба партийн айкомой зүгһөө ажалай түрүү методүүдые дэлгэрүүлгэ ба ажалаа механизацилха тухай тэмсэдэтүй дээрэһээнь болоно. Мүн транспортын хүдэлмэридэ партийна нүлөө хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ.

Нютагай ажаүйлэдбэри муугаар хүдэлмэрилнэ. Үнгэрэгшэ жилдэ продукци бүтээн гаргалгые доошоно оруулһан байна юм.

Партийна эхин организацинуудые бэхижүүлхэ талаар ВКП(б)-гэй айком горьтой хүдэлмэри хээгүй байба. Мүн коммунистнарай марксистско-ленинскэ һуралсал һула. Политһургуули ба кружогууд эмхидхэглээ, тэндэ олон тоной коммунистнуул һуралсана гэһэн мэдэн бии. Үнэн дээрээ олонхи партийна организацинуудта өнө хүдэлмэри ело тэдыгээр табигдаһан байна.

Элидхэлшэ болбол арад зоной дунда идеологическа хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ хэлэбэ. Теэд, Үнэн дээрэ энэ хүдэлмэри топ хангалтагүй байһашиньь делегадуудай шүүмжэлэлһээ элирбэ. Арад нинтын дунда политическэ темэтэй элидхэл хэгдэнэгүй гэхэдэ болохо.

Шулуутайн леспромхозой партийна организацийн секретарь нүхэр Гаськов болбол өөрынгөө организацида коммунистнарай идейно-политическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ хүдэлмэрийн һуладаг ябуулагдажа байһан тухай хэлэбэ. Эндэ политическэ һургуули хүдэлмэрилнэгүй. Мүн модошодой дунда агитационно-нинтын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байха юм. Курбын МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Евсеков өөрынгөө үгэ соо колхозуудта культурна хүдэлмэрийн һула байһаниие тэмдэглэбэ.

ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Афанасьев партийн айкомой зүгһөө комсомолой хүдэлмэридэ багаар туһалдагые тэмдэглэхэ зуураа, айкомэй пропагандаг ба агитацийн таһаг политическэ хүдэлмэрийо хүтэлбэрилхын орондо, ажахын асуудалнуудаар һамаардаг, партийна кабинет өөрынгөө хүдэлмэрийе хоһон мэдээ сутлуулгаар хизаарлана гэбэ. Тэрэшэлэн айкомой ба аймгуйсэдкомой бусад таһаруудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые делегадууд эрид шүүмжэлбэ.

Конференцийн делегадууд Тужилов, Петров, Пасандариева, Ракшеев ба бусад партийна организацинуудай идейно-ажабайдал, идеологическа хүдэлмэри, партийна һуралсал болон культурна нинтын хүдэлмэрийе һайжаруулха талаар партийн айкомой хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэнийе шүүмжэлбэд.

Аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Сафронов, Шербаков, Мизенин ба бусад коммунистнуудай бэ арад зоной урда политическэ темэнүүд дээрэ элидхэл ба лекциинүүдые ушадаггүй байха юм.

Тоосоото элидхэл тушаа 34 хүн үгэ хэлээ. Конференци болбол ВКП(б)-гэй айкомой тоосоото үе соо хэһэн хүдэлмэрийе хангалтатай дээрэ тоолобо.

Конференцийн һүүлээр болоһон ВКП(б)-гэй айкомой шэнэ составай нэгдэхи пленум боложо, тэрээн дээрэ эмхидхэлэй асуудалнуудые шийдхэгдэбэ.

Н. Цыбенов.

Багшанарай политическэ һуралсал

Түнхэтэй аймагай Кыренэй дунда һургуулийн партийна эхин организаци (секретарийнь нүхэр А. Никифоровэ) багшанарайнгаа идейно-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор, үнгэрэгшэ жилэй ноябрь һара соо «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсые» болон уласхоорондын оршон байдал үзэхэ кружок эмхидхэһэн байгаа.

Энэ кружогто 21 багшанар хабаадапа. Эдэнэр болбол марксизм-ленинизмын теорие гүнзэгыгөөр шудалха тушаа бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Кружогые хүтэлбэрилэгшэ 5-10 классуудта түүхэ заадаг багша нүхэр А. П. Пантелеев кружогойгоо хэшэлдэ эрхим бэлэдхэлтэйгээр ерэжэ, хэшэлээ үндэр хэмжээндэ үнгэргэдэг юм.

Мүнөө «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсын» долоон бүлэгые гүнзэгыгөөр шудалжа дүүргээ. Мүн тэрэшэлэн нүхэд Молотовой, Ждановай, Маленковой элидхэлнүүдые шудална. Хэдэн олон нүхэд эрхим һайн сэгнэлтэнүүдые үргэлжэ абадаг юм. Тэдэнэй тоодо, нэн түрүүндэ, нүхэд Е. Д. Шотонова, Е. Ж. Гергенова, Малюгина, Шумская, Кукякова, Рухлядьева ба Жертанова гэгшэд оролсоно.

Эдэ нүхэд шудалһан материалнуудаараа конспект табидаг ба ямаршье асуудалнуудта тодо һонор харюунуудые үгэдэг юм. Жэшээлхэдэ, 5-7 классуудта ород хэлэ заадаг багшанар нүхэд Е. Д. Шотонова ба Малюгина гэгшэд гансал партийн түүхые шудалаад байдаг бэшэ, мүн «Ленинизмын асуудалнууд» гэһэн Сталинай ном гүнзэгыгөөр шудална.

Нүхэд Жертанова, Шумская, Гергенова ба бусад болбол большевистскэ партийн теорие гүнзэгыгөөр шудална. Гадна, түс һургуулийн директор нүхэр Н. Б. Тармаев ба ахалагша классуудта физикэ заадаг багша нүхэр Г. И. Баташкеев гэгшэд айматай центртэхи үдэшын партийна һургуулида хэшэлүүдые үнгэргэнэ.

Партийна эхин организацийн секретарь нүхэр А. Никифорова болбол багшанарайнгаа политическэ бэлэдхэлые ходоо шалгажа, тэдэнөртэ туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

Б. Ширеторов,
(«Б. М. Үнэнэй» корреспондент).

ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитацийн таһагта

Һаяхан. ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда бэ агитацийн таһагта тракторнуул ба хүдөө ажахын машинашуудые заһабарилагшадай дүнда политическэ агитаци бэ соцмүрысөөе ямараар табиһан тухай Ново-Брянска МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Чулковой элидхэл зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Эндэ нинтэ-политическэ хүдэлмэри огто ябуулагданалгүй, мүрысөөн хангалтагүйтөөр табигдаа гэжэ тэмдэглэгдэһэн байхэ юм. Тэндэхи парторганизацийн партколлективай 22 агитатор һунгалтапуудай үнгэрһэнһөө хойшо хүдэлмэрее зогсоо̂но байгаа. Парторганизаци болбол агитаторнуудай хүдэлмэрийе һайжаруулха тухай ямаршье хэмжээ абаагүй байшоо. Агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөөгүй. Тиимэһээ заһабарилгын хүдэлмэриин түлөг дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри хэгдээгүй байба. Зарим агитаторнуудынь политическэ талаар бага бэлэдхэлтэй байна.

Трактар заһабарилагшадай байха тэр байрань муу. Тэндэ культурна хүдэлмэри хэгдэнэгүй, улаан булан түхеэрэгдээгүй байха юм. МТС мүнөө хүртэр клубгүй байна. Трактористнууд түс-пустаа үилгэ абажа, өөһэд хооронгоо мүрысэдэггүй байна.

Тиихэдэ МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Чулков партийно-политическэ ба агитациондо хүдэлмэрее һайжаруулха тухай мүртэй хүдэлмэри хэгдэгүй байна. Энэ хүдэлмэриие хэхын орондо, нүхэр Чулков партийна организаци ба тэрэнэй агитаторнуудые тоодогүй, тэдэнэй орондо өөрөө хүдэлмэрилхэ гэһэн аллуутай ябадал гаргаһан байха юм.

Политическэ темэтэй элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд хаа-яа үнгэргэгдэдэг ба тэрээнийе нүхэр Чулков гансаараа хэдэг байгаа. МТС-эй бусад коммунистнууд өнө хүдэлмэридэ хабаадуулагдадаггүй байнооо.

Нүхэр Чулковой партийна организацида, тэрэнэй эдэб итэдтэ иимээр хандаһан дээрэһээ, нинтэ-политическэ хүдэлмэри һуулалажа, тракторнуул ба хүдөө ажахын машиналарнуудые заһабарилга дээрэ өнө МТС гэгдэжэ ябагаа.

Үшэр иимэһээ ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитацийн таһаг болбол нүхэр Чулковто бүхы дутуунуудыень зааха зуураа, түс хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа тодорхой заабаринуудые үгэһэн байна.

Колхознигуудта зорюулагдаһан лекциинүүд

КУДАРА-СОМОН. (Телефонооp абтаба). ВКП(б)-гэй айкомой бюро болбол «Коммунистическэ партийн Манифестынь» 100 жилэй ой болоһон тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, энэ дайшалхы программые аймагайнгаа эжалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха зорилготойгоор, аймагай партийно-советскэ хүтэлбэрилхы 24 хүдэлмэриг-шадые элидхэлшэдээр томилбо.

Партийн айкомой парткабинет соо энэ асуудал тушаа фото-монтаж эмхидхэгдэбэ.

Мүн ном дэбтэр, газетэ ба журналнуудаар табигдаад байна.

Бүлэг элидхэлшэдэй дунда партийн айкомой секретарьнуул, бюрогой гэшүүд ба политическо-теоретическэ бэлэдхэлтэй бусад хүдэлмэрилэгшэд оролсоно.

Д. Шарапов.

Нүхэр И. В. Сталинда латышска арадай барюулһан бэлэг

Аргуулхэ Октябрьска социалистическэ революцийн 30 жилэй ойтой ба шэнэ жилтэй дашарамдуулан нүхэр И. В. Сталинда латышска арадай барюулһан бэлэгүүд Москвада Кремльдэ асарагдаба.

Арадай мастернуудай бүтээһэн мүнгэн ваза болбол СССР-эй арадуудай эбдэрэгүй хэнэ барисаландэ зорюулагдаһанхай. 1 метр үндэртэй ба диаметраараа 40 сантиметр ваза болбол гүнзэгыгөөр һиилэдэг мастернуудай хуушанай методээр бэлдэгдэнхэй. Энэ эрхим дээдэ ураннһайхан зохеолые сусаршагүй ехэхэн ажал хэжэ бүтээгээ һэн.

Энэ вазын ороойнь СССР-эй гербөөр шэмэгдэнхэй. Тингээд хажуу талзарынь гүрэнэй гимнын үгэнүүд һиилэгдэнхэй гэбэл: «Мандаг лэ зоной зоригоор тогтоогдоо̂он, Манай хүсэн түгэс Советскэ Союз» Латышска арадай заншалаар угалза татажа гоеоһон ваза дээрэ СССР-эй бүхы 16 союзна республикануудай гербнүүд бэшэгдэнхэй. Энэ һайхан зохеолые бүтээһэн уранзураашад Р. М. Краст болон Х. М. Рысин гэгшэд алта ба сагаан мүнгөөр үнгэлһэн байгаа. Тэрэ ваза дээрэ «Агуулхэ Сталинда латышска арадһаа барюулагдаба» гэһэн гаршагтай.

Мүн энээнтэй хамта латышска арадһаа бэлэг болгон нүхэр Сталинда альбом барюулагдаба, тэрэ хадаа 22 ондоо түрэлгэлдэб үнгын модоор һиилэжэ угаа ураг нарнаар хэгдэһэн байха юм. Түс альбом Латвийска ССР-эй гербөөр шэмэгдэнхэй.

Советскэ арадай агуулхэ вождийн нэрэ дээрэ эльгээнэдэһэн бэшэгынь фотоальбомоор эхилэн нээгдэжэ, тэрээн соонь нигэжэ хэтэгдэнэ:

«Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Латышска арадай сэсэглэл мандахын тухай эсэгын анхарал оролдолго гаргажа байһанайтнай түлөө инаг дуратай ба сэдьхэлдээ баяртай байжа, өөһэдынь шэнэ жилэй бэлэгые, хүндэтэ багша хаани нүхэр, Танда эльгээнэбди.

Арадай творчествын энэ зохеол хамагуулхэ Советскэ Эхэ ороондоо бидэнэй үнэн сэхэ байһанийе, хэзээдэ мүнхэ Ленинэй туг доро, Танай сэсэмэргэн удирдалгаар өөһэдынгөө ерөөгүй нарайн хэйхан байдал тээшэ, коммунизмын түгэлгэ тээшэ урагшаа дабигдахаар бидэнэй нугаршагүй хатуу зоригтой байһанийе элирхэйлэн харуулаг лэ.

Шэнэ жилээр, шэнэ золтойгоор!

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович, нинтэ-хайхан Эхэ ороонойнгоо зол жаргалда түлөө үни удаан жилдэ ута нэһа наһалгаа бэ мэндэ һүүхыстнай хүсэнэбди.

1947 оной декабрийн 31.

Баясхалан хүргэгшэ латышска арадай.

Тэрэ альбом соо сутлуулагдаһан фотографинууд болбол Латвийн ажабайдалда болоһон түүхэтэ событинуудые харуулна байна гэбэл — советскэ засагые тогтоогоо, немецкэ булимтарагшадые үй бүтээхиһоонэйнгоо һүүлээр сулөөлэгшэ Советскэ Армийн частьнуудай Ригэдэ ороо̂но. Мүн тэрэшэлэн дайнай хойто тээхи табан жилэй үедэ Латвийска ССР-тэ халуун охито ажал хэгдэжэ байһыень, тэрэнэй эрхим хүнүүд тухай, ажаүйлэдбэрийн хүдөө ажалай, культура ба эрдэм науки-мэжалтанууд тухай хөөрэжэ үгэжэ.

* * *

Октябрийн 30 жилэй хүндэлэлдэ бэлэгдэгдэһэн сагаан мүнгэн ваза болбол нүхэр Сталинай зүгбарлаар Третьяковскэй галлерейдэ үгтэжэ ба латышска арадай шэнэ жилэй — фотоальбом болбол СССР-эй Революцийн Музейдэ үгтэжэ, мүнөө тэндэ табигдаад байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түс вазые бүтээжэ байһан уеые харуулна. (ТАСС).

ЛЕНИН, СТАЛИНАЙ БИОГРАФИНУУДЫЕ ШУДАЛАЛГА— ЗАЛУУШУУЛЫЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКААР ХҮМҮҮЖЭЛГЫН ЗЭБСЭГ

Большевистскэ партийн ба советска правительствын үндэһэ табигшад ба вождьнор —Владимир Ильич Ленин ба Иосиф Виссарионович Сталинай биографинууд хадаа залуушуулые идейно-политическээр хүмүүжүүлгын һургаалай угаа баян булагынь мүн болоно. Манай вождьнорой биографинуудые шудалалга болбол комсомолецуудай, бүхы советскэ залуушуудай марксистско-ленинскэ хүмүүжүүлгэдэ, тэдэнэй идейнэ хатуужалгадань, Ленин-Сталинай агуулхэ идеянүүдтэ хойшолонгүйгөөр бэеэ үгэгти байха ябадалдань шухалын шухала удхашанартай байна.

Ленин Сталин хоер Эхэ ороондоо хуралхые ба эмгорхохые, советскэ национальна культураараа, өөрынгөө агуулхэ демократиар омгорхохые, бүхы дэлхэйн ажалшадай туг болохо ленинизмын мандаһан орон мүн болохо манай Эхэ ороноор омгорхохые, удирдалга дорань ябажа Советскэ арадай Ленин—Сталинай идеянүүдые ажабайдалда бэелүүлһэн Агуулхэ большевистскэ партиар омгорхохые һургадаг байна.

Ленин Сталин хоерой ажабайдалда ба ажал-ябуулгадань манай партийн агуулхэ дүй дуршэлнүүд бэелүүлэгдэн харагдана ба марксистска наука слашаа хүгжэнги ба ажабайдалда мэргэнээр таараалданги бэелүүлэгдэһэн байна. Иимэл ушар дээрэһээ советскэ эдир хүбүүд ба басагад бүхы ябадалараа, ехэшье ба багашье хэрэг үйлөөрөө Ленин ба Сталиндаа адли ябахаяа ерөлдогоо, нимэл ушар дээрэһээ тэдэнэр өөһэдынгөө агуулхэ һургагшанар ба вождьноройнгоо биографинуудые шудалхые эрмэлзэдэг.

ВЛКСМ-эй ЦК болбол 1947 оной апрелийн 4-дэ гараһан «В. И. Ленинэй ба

* *

В. ГАНИН—ВЛКСМ-эй ЦК-гэй харюусалгата эмхидхэгшэ

* * *

И. В. Сталинай биографинуудые комсомолецуудай ба залуушуулай шудалха тухай» гэһэн тогтоол соогоо комсомольско активай, комсомольцуудай ба залуушуудай манай вождьнорой биографинуудые шудалха ябадал хадаа комсомолой пропагандистска хүдэлмэриин гол шухала хубинь мүн гэжэ тэмдэглэһэн байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан ВЛКСМ-эй ПК болбол революцийн вождьнорой биографинуудые шудалха хэрэг хадаа залуушуудта ямар эхэ удхашанартайб гэжэ тэдэнэртэ ойлгуулхые бүхы комсомольско организацинуудта дүүдхэһэн байна.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тогтоолые дүүргэлгэ болгожо, республикын комсомольско организацинууд хадаа нүхэр Сталинай биографие шудалалгые эмхидхэһэн байна. 4000 үлүүтэй комсомолецууд ба залуушуул политкружогуудта, партийна гэгээрэлэй сетьнүүдээр ба өөһэд-өөһэдөө вождийнгоо биографие шудалжа байна. Комсомольско организацинууд болбол вождьнуудай биографинуудые шудалжа байһан залуушуулые эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилхэ талаар зарим нэгэн дүй дуршэлтэй болоод байна. Жэшээлхэдэ, Улан-Удэ городой паровозобүтээхэтын заводой дэргэдэхи кружок нүхэр Сталинай биографие шудалжа байхадаа, эхэ һайнаар хүдэлнэ. Тэрэ кружогто 20 хүн хабаадана. Һуралсалынь эхэ һөнирхолтойгоор үнгэрдэг ба саг соогоо болжо байдаг. Тус кружогые эрхилэгшэ ВКП(б)-гэй гэшүүн нүхэр Климова заняти бүхэндөө һайнаар бэлдэдэг. Тэрэ өхэнэр хадаа өөрынгөө хөөрэлдөөнүүдтэ ураннһайхадай литературые хэрэглэдэг. Занятинь нүхэдэй хөөрэлдөөнэй маргтайгаар үнгэрэгшөдэг. Кружогто хабаадагша бүхэн конспект табидаг, ерэхэ занятидаа бэлдэдэг, бэшэ ондоо литературые өөһэдөө уншадаг байна.

Торгин ба Зэдын аймагуудай комсомольско организацинууд һайн ба ехэ хэрэгтэйшье үүсхэл гаргаа гэбэл: февраль ба март һэра соо Ленин ба Сталинай биографяар залуушуулай лектори нээхые түсэблэһэн байна. «Заветы Ильича» гэжэ колхозой (Торгин аймаг) комсомолецууд манай вождьнорай ажабайдал ба ажал-ябуулгада зорюулһан выставкые клуб соогоо эмхидхэхэ гэжэ шийдхэбэ.

Гэбэшье, комсомолой горкомуудь, райкомуудь ба айкомуудь хадаа Ленин ба Сталинай биографинуудые шудалалгын бүхы формо ба методүүдые дүүһыень хэрэглэжэ шадаагүй: манай вождьнорой ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай лекциинүүд ба элидхэлнүүд залуушуулай дунда ехэ үсөөн хэгдэдэг, комсомолой комитедүүд кружогуудай хүдэлмэрие багаар хинадаг, вождьнорой биографиие өөһэдөө шудалжа байгшадта туһаламжа үгэдэггүй ба шалгадаггүй байна. Ленин ба Сталинай биографинуудые шудалжа байһан комсомольско организацинуудай, залуушуулай кружогуудые эрхилэгшэдэй хүдэлмэриин дүй дуршэлэйнь нинтэлэлые гаргажа, тэдэниие тараан дэлгэрүүлхэ ябадал, огто үгы байна.

Манай вождьнорой биографинуудые комсомолецууд ба залуушуулай шудалалгые эмхидхэхэ талаар Ленинскэ комсомолдо даалгагдаһан бүхы харюусалые комсомолой хүтэлбэрилэгшэ бүрин ойлгожо абаха ехотой байна. Ленин ба Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулые бүхы комсомолецуудай, бүхы залуушуулай гүйсэд шудалха ябадалдань туһалха гэһэн нимэ зорилго манай урда байна. Энэ зорилгые үүргэлгэ хадаа залуушуулай дунда ябуулагдахэ идеологическа хүдэлмэридэ ол һуури эзэлхэ ехотой.

Комсомольско активай, комсомолой ба залуушуулай үлэмжэ бэлэдхэлтэй хубинь Ленин ба Сталинай биографие шудалгадаа номые өөрөө уншажа ойлгохонь сол метод байха ехотой.

Комсомолой горкомууд, райкомууд ба айкомууд болбол «ВКП(б)-гэй хуряангы курсын» түс түс бүлэгүүдые үзэн гараха зуураа Ленин ба Сталинай биографинуудые гүнзэгыгөөр шудалхыень партийн түүхые шудалжа байһан комсомолецуудта ба залуушуулда һэйшаан дурадхаха ехотой.

Республикын залуушуулай ехэтэй хубинь кружогой гэзаа тэй өөһэдөө ном үзэхэ аргагүй байна. Манай вождьнорой ажабайдал ба ажал-ябуулые шудалха кружогуудые эрэ нүхэдтэ эмхидхэхэнь (бэлэдхэгдэһэн пропагандистнуудай байгаа юм һаань), партийны сетинй кружогуудта юу үзэхэб гэжэ хэлэжэ, заажа үгэжэ байхань эрхэ бэшэ хэрэгтэй. Тиихэ зуураа комсомолец бүхэнэй һуралсалай хойно̂оо, залуушуулай кружок бүхэнэй хүдэлмэриин хойно̂оо шанга хинэлта табихань тон шухала. Кружогуудые даагшад хадаа партийна организацинуудай эмхидхэһэн семинариуудта эрхэ бэшэ һуража гараха ехотой. Комсомольско залуушуулай кружогуудай пропагандист бүхэн партийна комитедээр баталагдаһан байха ехотой.

Ленин ба Сталинай биографинуудые шудалагшадта туһаламжа болгон ходоо лекци ба элиҳэл, семинарска занятиг хөөрэлдөө, консультаци эмхидхэжэ ба үнгэргэжэ байхань тон шухала байна. Райком, айком ба комсомолой комитедүүдэй дэргэдэ выставкэнүүдые, фотовитринэнүүдые, монтажнуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Городуудаар ба аймцентригүүдээр манай агуулхэ вождьнорой ажабайдалда ба ажал-ябуулгада зорюулагдаһан залуушуулай лектори, клиофестиваль эмхидхэбэл һайн һэн. Библиотекэнүүдэй дэргэдэ Ленин ба Сталин тухай бэшэгдэһэн номуудай выставкануудые эмхидхэхэ, уншагшадай конференцидэ һайнсэр бэлдэжэ, тэрэниие үнгэргэхэ хэрэгтэй. Тэрэ конференциинүүд дээрэ хэлсэхэ темэнүүд ямар байхаб гэбэл, жэшээлхэдэ, иимэнүүд: «Ленин ба Сталинай образууд ураннһайханай литературада», «Ленин ба Сталинай образууд арад зоной үльгэр түүхэдэ» г. м. Советскэ арадай вождьнор тухай литературна, ураннһайханай самодеятельностийн вечернүүдтэ уншагдаха ба харуулагдаха ехотой.

Ленин ба Сталинай биографинуудые шудалагшадта горкомуудай, райкомуудай ба айкомуудай элидхэлшэд туһалжа болохо ба туһалха уялгатайшье. Комсомольско комитедүүд хадаа партийна организацинуудай туһаламжаар предприятиинуудаар, совхозуудаар, колхозуудаар, МТС-үүдээр һургуулиндуудаар, клубуудаар ба уншалгын байшангуудаар Ленин ба Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулгын тухай лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөс шадаал һаа, түргэ-түргэн эмхидхэн үнгэргэжэ байхэ ехотой. Залуушуулай урда лекци ба элидхэл хэхэ хэрэгтэ хүтэлбэрилхы партийны хүдэлмэрилэгшэдые, советскэ, комсомольско хүдэлмэрилэгшэдые, мүн һургуулийн багшанарые ба интеллигенцийн зарим хубиие хабаадуулхань эрхэ бэшэ байна.

Эдэ бүхы тон шухала хүдэлмэриин амжалтатайгаар ябалгань хадаа хүтэлбэрилхы комсомольско органуудай тэрэндэ хэрэгтэй үүсгэлгыгөөр ба зүбөөр хандаһан дээрэһээнь л сум дулдыдыха байна. Тиимэ дээрэһээ ВЛКСМ-эй горкомууд, райкомуудь, айкомуудь хадаа Ленин ба Сталинай биографинуудые шудалалгые эмхидхэлгын дүй дуршэлые холодоо нинтэлэн гаргажа, пропагандистнуудай кружогуудай, өөһэдөө ном барижа хүдэлмэрилдэг комсомолецуудай хүдэлмэриин дүй дуршэлынь нинтэлжэ, һайн һайн дүй дуршэлыень үргэнөөр пропагандалха тэрүүлхэ, энэ хэрэгтэ нютаг-нютагаа хэблэл ба радиовещание хэрэглэхэ, манай вождьнорой ажабайдал ба ажал-ябуулгаг шудалха хэрэгэй ябаса тухай асуудалые горкомой, райкомой, айкомой, бюротой заседани дээрэ, эхин организацинуудай нинтэ суглаанууд дээрэ хэлсэдоо табижа байха ехотой. Энэ хүдэлмэриие эмхидхэхэ зуураа большевизмын партийн биографинуудые шудалалгые һайнаараа табилад байбал залуушуулай дунда идеологическа хүдэлмэриие шангадхахада манай орон дотор коммунизмын ялалтын түлөө тэдэнэй тэмсэлэй эд бүхниень бүрдэ̂эшэнь үргэхэдэ туһалха байна гэжэ комсомолой хүдэлмэриг-шэд ехэсэ ойлгохо ба һанажа ябаха ехотой.

Манай ороной залуу үеэдэ коммунистическэ обществые байгуулха эхэ аза тавилаа тохеолдоо̂он байна. Советскэ залуу хубүүд ба басагад хадаа аха үеын большевикүүдэй найдабариие нэрэ хүндэтэйгээр дүүргэжэ байна. Советскэ залуушуул бэ тэрэнэй түрүү хубинь—комсомол большевистскэ партиие тойрон, түрэл Сталинай тойрон нягтаар жагсанхай.

Ленин ба Сталин—советскэ залуушуулай агуулхэ багшанар мүн. Советскэ залуушуул бүхы арадтаа хамта Сталинайгаа нэрые дээрэ үргэн ябажа, ороной индустриализацийн ба коллективизацийн түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэн байгаа. Энэ ороной гоо̂ эрдэм ба өөсэ даанги байдалай түлөө залуу боолчуд Сталинайгаа нэрые дээрэ үргэн ябажа гитлеровскэ дэмэ̂ мэшэдтэ өсэргүүсэн шэн зоригтойгоор дайлда ороно̂ байна. Сталинайгаа нэрые дээрэ үргэн ябажа, тэрэнэй геннин заабаряар шэнэ ажабайдал байгуулжа байна̂ ли, дайнай һүүлэй шэнэ табанжалые ойлгоно̂оньь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Финансын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго

...ский Социалистическэ Республикан... Совет 1948 оной Гүрэнэй бюджедэй Хүсэл болбол энэ жэлдэ мүнгөөр элсүүлгын ба бюджедэй түсэбые гүйсэдхэлгын талаар манай республикан ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд ба финансынуудай органууд...

...СССР-эй Верховный Советэй президиумай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Иванов Национальностьнэй Советэй заседани дээрэ Үгэ хэлэхэ... Бурят-Монголой республикэ бол... 1947 он соо бюджедэй ороно, гараа... мүнгэн зөөри элсүүлгын түсэб... гэжэ тэмдэглэхэтэеэ хамта: ...даа дээрэ һанаалгаа амаргүй... гэхэгэ, хахэ юумэн үшөө хүсэд... хэгдэгүй гэжэ мэдажэ байна. Арга-боломжонуудаа бүри дүүрэнээр... тулаа бэ республикын ара... захые болон культурые хүгжөөн... сашаа эмжалтануудые туйлаа бүхы хүсэеэ үгэхэбди» — ...мэдүүлнэн байна.

...АССР-эй Гүрэнэй бюджедые ба мүнгөөр элсүүлгын 1947 оной түсэбые ...тайгаар гүйсэдхэлгэ болбол Агуу... Октябрьска революциин 30 жэлэй хүндэлэлдэ дэлгэрнэн социалистическэ мүрысөөнэй ашаа үреэр ...даан байха юм. Бюджедэ... болзорлоонь урид дүүргэхэ социалистическэ уялга абаад. ...республикын бүхы финансын хүдэлмэрилэгшэдые үрэлдэлэ хашаһан Каза... аймагай финансын хүдэлмэрилэгшэ ба финансын эдэбхитэдэй патриотическэ үүсхэл энэ хэрэгтэ бага бэшэ ...ортай байгаа.

...нэй нүүлэй табанжалтэй наяхан ...хоердохи жэл хадаа манай ороо... ахын ба культурна байгуулалтын ...барилгануудта горьтойхон илалтаа... асарба.

...ын талаар 1947 он хадаа соо... түсэриые үгэехэтэй болгохо ба... ажахын бүхы һалбаринда кредитнэ... саашадань бэхижүүлхэ жэл... үгэнэн байна. Карточна системые... ба мүнгэнэй реформо хэлгэ... советскэ экономикын хүсэ шаа... ба бата бэхиие гэршэлнэн гэршэнь... үгөө.

...жэлэй түсэбые дүрбэн жэлдэ... гэнэн Ленинэй городой ажалшадай патриотическа үүсхэлынь советскэ нютаг бүхэндэ халуун ба ...ааналай дэмжэлгэ олоһон байна. ...шэ жэлдэ туйлагдаһан амжалтаа... хадаа табанжэлые болзорлоонь урид... таалаар Советскэ Союзэй барагдай ехэ арга-боломжонуудгай байна... харуулжа үгөө.

...жэлэй гурбадахи жэлдэ советскэ... ...лтануд хэдэн дахин арбидаа... ушартай. Энэ жэлэй туршада үйлдвэрлэлгын темпнүүд улам ...агдаха, советскэ хүнүүдэй ажаһуурган... бүрин бүтээсэтэй болохо өөһөтэй. Эдэ... зорилгонууд хадаа гүрэнэй бюджедэ... үдэрһөө үүдэртэ гансахан дүүргэхэ... харин үлүүлэн дүүргэхэ ябадалые...

...мүнгэн зөөри элсүүлгын ба бюджедэй... түсэбые дүүргэдэгүй байһанай... ...ааналаа хэдэн жэлэй туршада... хоосондожо ябаһан Тарбагатайн аймаг... финансын хүдэлмэрилэгшэд ба... 1947 ондо бюджетнэ финан... хүдэлмэрилгүүдые нилээд һайн... ...лаһан байна. Тэдэнэр хүдэлмэрэ... ...дэн табижа, эдэбхитэдые олоор хаа... ...лүүлжэ, финансын хүдэлмэрилэгшэдэй... шэлэн абаад, тэдэнэрэй дунда по... ...ческэ ба техническэ һуралсалые... ...лүүлжэ, социалистическэ мүрысөөе... далайсэтайгаар дэлгэрүүлһэнэй... ...ба бүхы уялгата ба һайн дуранай... ...рилгүүдэй жэлэй түсэбые 1 миллион... ...мянган тухэриг үлүүлжэ, 1947... бюджедые дүүргэһэн байна. Бюджедэ... ба мүнгэн зөөри элсүүлхэ түсэбые... ...ааһа талаар манай республикы... ...рилгүүдэй хоорондохи социалистическэ... мүрысөөнэй 1947 оной 4-дэхи...

...сварталай дүүргөөр, Тарбагатайн аймаг үүрүү һуури эзэлжэ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг ...баһан ба 15 мянган түхэриг нэгэдэхи шанда хүртэһэн байха юм.

1948 оной социалистическэ уялга соогоо тарбагатайнхид ингэжэ бэшэ: «Алдартаа ленинградайхидай хаугдалтые өүбшэн хэлсээд, бидэнэр 1948 ондо үшөө эршэтэйгөөр хүдэлмэрилхые шидэбди. Эмхидхэлэй ба нитын хүдэлмэринүүдэй ехэхэн дүй дүрсөл бидэнэр олообди. Хожомдолһоо хэрэ мүнхэдөө гаража, оронойнгоо урдахи шангин уялгые хүндэтэйгөөр гүйсэдхэхэ болоһондоо бидэнэр золтойбди.

1948 он хадаа манай республикын 25 жэлэй ойтой дайралдаһан жэл болоно Бурят-Монгол арадай ажабайдалай түүхэдэ оролсохо энэ ойн баяр хадаа республикын арадай ажахын ба культурын бүхы һалбаринуудта, тэрэ тоодо бюджетно-финансын хүдэлмэринүүдтэ үндэр амжалтануудые туйлалгаар угтагдаха ehотой.

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ республикын 25 жэл болоһоной ойн баярай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, удзадахи уялтануудые өөһэдтөө абанабди:

Бюджедэй олзын жэлэй түсэбые Бурят-Монгол АССР-эй 25 жэлэй ойн үдэр хүртэр 60 процент ба Агууехэ Октябриин 31-дэхи ойн үдэр хүртэр 100 процент гүйсэдхэхэ. Аймагай ба хүдөөгэй бюджетүүдэр хараалагдаһан бүхы хөмжөөбуулгануудай финансировалгые таһалалтгүйгөөр ба хаһа саг соонь хапгахабди.

1948 ондохи бүхы практическа хүдэлмэринүүдые эмхидхэлэй-шиитын хөмжөөбуулгануудай ба социалистическэ мүрысөөнэй үндэһэн дээрэ, тэрээндэ финансын эдэбхитэдые олоор хабаадуулгатайгаар ябуулгаг байха. Бүхы 1948 оной турша соо гүрэнэй олзын талаар 5 хүниие, налогоор 7 хүниие, бюджетнэ-штатта хүдэлмэрилэ 10 хүниие, страховой хүдэлмэрилэ 15 хүниие, мүнгэ нөөсөлгын кассын талаар 7 хүниие олонниитын инспекторнүүд-финансын өдэбхитэд болгохо ба аймагай предприятинуудаа, организацинуудаа болон эмхи-зургануудай дэргэдэ 23 хиналтын-сигнальна постнуудые байгуулха.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй дэргэдэхи саг үргэлжын бюджетно-финансын комиссинуудай хүдэлмэрилэ бүхы хөмжөөнэй туһалажа үзэүлхэ.

Политическэ бэ үйлэдбэриин мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор саг үргэлжэ өөһэдөө хүдэлмэрилхэ, марксистско-ленинскэ теориие шудалан үзэхэ талаар кружогуулта, мүн тэрэшэлэн техническэ һуралсалай кружогуулта һуралсаха, семинарнуудаа ба үйлэдбэриин зүблөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха.

Дээрэ дурсагдаһан социалистическэ уялтануудые абаха зуураа, бидэнэрэй жэшээе даган, мүнгэн зөөри элсүүлгын гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргахын түлөө, шанэ сталинска табанжэлэй гурбадахи жэлдэ гүрэнэй бюджедые уридшалан гүйсэдхэжэ, РСФСР дотор түрүү һуури эзэлхын түлөө, манай республикын алдарта 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулһан хүсэн түгэс социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхыень Бурят-Монгол АССР-эй бүхы финансын хүдэлмэришэд ба эдэбхитэдые үрэлдэлбди гэжэ мүн тэдэнэрэй уялга соо хэлэгдэнэ.

Бурят-Монгол АССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол бюджедэй олзын жэлэй түсэбые болзорлоонь урид — Бурят-Монгол АССР-эй 25 жэлэй ойн үдэр хүртэр 60 процент ба Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 31 жэлэй ойн үдэр хүртэр 100 процент дүүргэхэ тухэй Тарбагатайн аймагай финансын хүдэлмэрилэгшэд ба эдэбхитэдэй социалистическэ уялгые хаража үзөөд, тусхай тогтоол гаргажа һайшааһан байна.

Тиимэдэ манай республикын бүхы финансын хүдэлмэрилэгшэд ба эдэбхитэд энэ мүрысөөндэ оролсожо, гүрэнэй бюджет үүргэлтын хүдэлмэрие жэшээтэ һайнаар табиха зорилготой гэгшэ.

С. ДУБРОВСКИЙ,
БМАССР-эй финансын Министрые орлогшо.

ШЭЛ ҮЙЛЭДБЭРИЛЭН ГАРГАЛГЫЕ ҮРГЭДХЭХЭ

...ампын шэл ба шэл амһартануд хүн... ажаһуугшадай шухала хэрэгсэлэй... ...ыйг болоно. Тиимэ тула ажалшадай... ...ирлые дүүрэн хангаха ябадал хадаа... ...ооносоюзэй мүнөөдэрэй зайлашагүй... ...болоо.

...ааһ, хүдөө нютагуудай ажалшадые энэ... ...аар хангажа байһан Бурмонкоопсоюзэй системэ мүнөө үедэ ажалшадай эрилгэ... дүүрэн хангажа шаданагүй. Юундэб... ..., хүдөөдэ ажаһуугшадые хүсэд хан... ...лаа үшөө жэлэй турша соо 150 мянган... лампын шэл худалдаанда гаргаха... болоно. Бурмонкоопсоюз 1947 он... Улан-Удын Мехстеклозаводһоо 11.358... «Красный восток» гэжэ олзоборилдаг артельнэ 8 070 хэһэг лампын шэл... абаһан байха юм.

Дээрэ дурсагдаһан шэл үйлэдбэрилэг... ...ууд республикынгаа ажалшадай... энэ хэрэгсэлээр дүүрэн хангаха арга... ...ой байбашье һаань тэндэхи хүтэлбэ...гшэд ажалшадай эрилгэдэ хайша... ...ор хангажа байна. Тэдэнэр үргэл... ...ааһай продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг, гансаа коммерческэ талынь хэ... ...ийлдэбэрилдэг байха юм.

...ыдэлхэдэ, Мехстеклозавод үргэн хэ...ргэлэй өд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха талаар—графинуухаа, тиихэдэ «Красный восток» артель хахад литрын шэлнүүдһэ ондоо зүйлнүүдые бүтээнэгүй. «Красный восток» артель архинин шэлые өөрынгөө лаборатуудаар дамжуулан 2 тухэриг 50 мянгаар худалдажа байна. Энэнь хонжоо-наймаа хэгшэлгэ тааруу зохид эрхэ-байдал олгожо үгэнэ. Юундэб гэхэлэ, хуалдаа-наймаанай организацинуудаа архиин 0,5 литрын шэлые 5 тухэриг сэнтэйгээр худалдан абаха.

Туе предприятинуудаа ингэжэ ажалшадай эрилтэдэ анхаралгүйгөөр хандажа ба өөһэдынгөө олзые хаража һууна.

Тиигээшье, эдэ заводуудай бүтээһэн лампын шэл шэлэр муутай ба үндэр сэнтэй.

Лампын шэл, шэл банкануудаа ба бусад шэл амһартануудта республикын ажалшадай эрилгэ тон ехэ гэжэ туе предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шангаан һануулха шухала байна.

С. Дугаров, Бурмонкоопсоюзэй худалдаа-наймаанай Управленийн начальникэй орлогшо.

РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИНУУД

Уншагшадай конференци

ВКП(б)-гэй Обкомой дэргэдэхи партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй 9 һарын курсада һурагшад болбол В. Полевойн «Ehото хүн тухай» повесть туһаа уншагшадай конференци үнгэргэбэ.

Энэ повесть тухай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаздагша, орденто курсант В. Бодров элидхэл хэбэ.

Элидхэл туһаа үгэ хэлэгшэд нүхэд Олейников, Викторов, Тутутов, Золоторева ба бусад Б. Полевой болбол өөрынгөө зохеол соо Эхэ ороноойнгоо түлөө ами наһаяа үгэхөөр бэлэн байһан хатуу зоригтой ehото советскэ хүнүүдэй образ харуулжа шадаа гэбэ. Мүн энэ ном хадаа залуушуулые советскэ патриотизмын мэдэрэлээр хүмүүжүүлхэ хэрэктэ угаа ехэ удхашанараай байһаниие тэмдэглэбэд.

А. Янгутова.

Гүрэнэй тэдхэмжын ургалта

Манай парти ба правительство болбол олон хүүгэдтэй ба ганса бэе эхэнүүдтэ анхаралтайгаар хандажа, ехэхэн материальна тэдхэмжэ үзэүлдэг байна.

Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэбэл, гансахан Хориин аймагта 1944 ондо олон хүүгэдтэй ба ганса бэе эхэнүүдтэ 183 мянган тухэригэй тэдхэмжэ түлэгдэһэн байгаа һаа, 1946 ондо 336600 түхэриг, 1947 ондо—491294 түхэриг түлэгдэбэ.

С. Бадмацыренов.

Эрхим ажалайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри

Нүхэр Должод Гомбоева гэгшэ «Путь Ленина» (Түнхэн) колхозой эрхим ямаашан юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ 30 эхэ ямаанһаа 53 эшэгэ абажа хоролтогүйгөөр тэнжэһэн байна. Тэрэнэйнгээ түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 10 эшэгэ абаба.

Һү тушаалгын түрүүшүүл

Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Лобсан Тогочеев 1948 ондо үрэндэ һү тушаха даалгабаряа аймаг соогоо баранһаа урид дүүргэбэ. Тэрэшэлэн аймагай центрын албаһаагшад нүхэд Муруев, Ботхолова гэгшэд һү тушааха даалгабаряа һаяар дүүргэхэпь.

Л. Бондаренко.

Загаһашадта нүүдэл кино

Кинофикацийн Яруунын таһаг Бата-Яруунада ба Тулдунда болон бусад пунктнуудта байһан загаһашадые киногоор хангахын тула нүүдэл кинонуудые гаргабэ. Нүүдэл кино хадаа дуугардаг фильмнүүдые олоор харуулха байна.

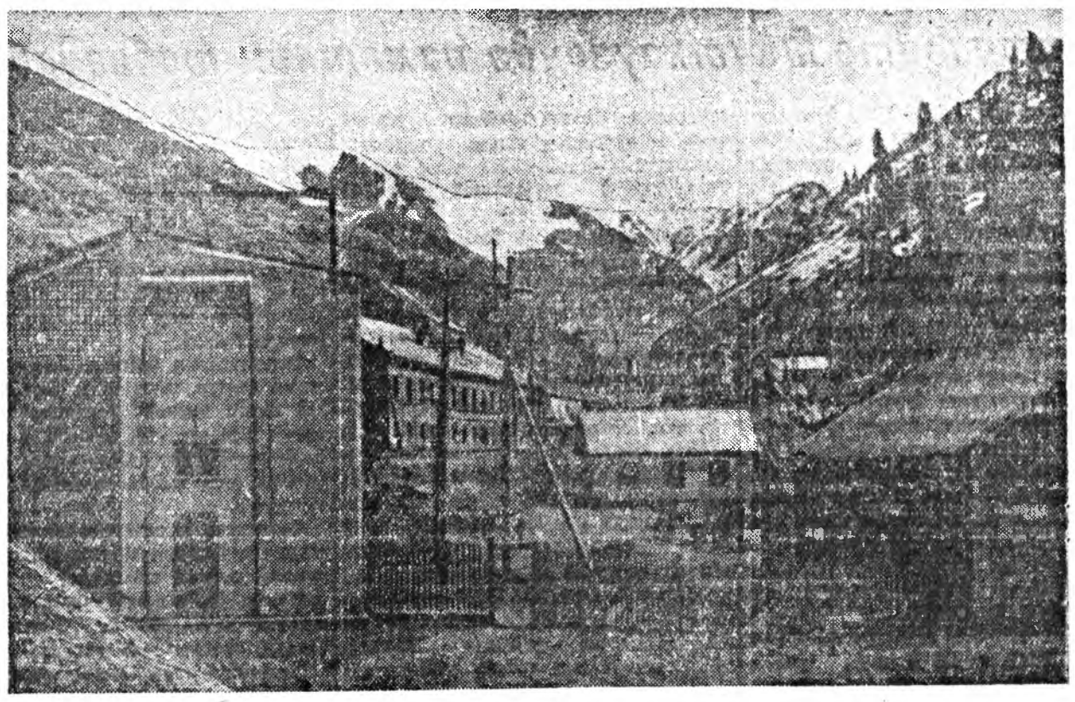

Казахска ССР. Текелийскэ сайд ба туулганай комбинат.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Текелийскэ комбинадай рудник. (ТАСС-эй фотохроника).

Капитальна барилгые хүтэлбэрилнэгүй

1947 ондо «Байкалгосрыб» трестдэ 988 мянган тухэриг капитальна барилгада үгтэһэн байгаа. Энэнь шэнэ объектнүүдэй барилгада ехэхэн дугаадал үзэжэ байһан Байкалрыбтрестдэ тиимэшье ехэ мүнгэн бэшэ тула заатагүй бүрин хэрэглэгдэхэ ehотой байгаа гэжэ һанахаар. Теэд, энэ мүнгэн дүүрэн хэрэглэгдээгүй. Капитальна барилгын түсэб арай гэжэ 85 процент тон муу шанартайгаар дүүргэгдээ.

Энэ шухала хөмжөө-ябуулгын дүүргэгдээгүй гол шалтагаан гэхэдэ, 1946 ондо мүнгэн зөөри «гамнахын» тула трестын барилгын инженерэй тушаал үгы болгогдоһон байгаа. Тэрэ саг һаа хэйшо капитальна барилга, тэрэшэлэн объектнүүдэй капитальна заһабарилгануудые хэншье хүтэлбэрилнэгүй. Загаһанай заводуудай хүтэлбэрилэгшэд мүн лэ энэ хэрэгтэ анхаралаа табинагүй.

Ушар иимэһээ, трестын предприятинуудаар ямаршье түсэбүйгөөр ба зүбшөөлгүйгөөр барилгануд хэгдэһэн байха юм. Мүн хүдэлмэриинь ябаса угаа нобшо ба шанар муутай. Багахэнүүд объектнүүдэй барилга техническэ проект ба сметэгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ.

Трестын зүгһөө барилгануудые эрхилхэ хүтэлбэри ба техническэ харуу һагүй дээрэһээ зарим предприятинуудынь өөхэхэн мүнгэн зөөриеэ шухала бэшэ, заримдаа огто хэрэгтүй объектнүүдые барилгада гаргашалдаг юм. Иимэ дээрэһээ арбаад жэлдэ хүдэлмэрилжэ байһан загаһанай заводуудаа һайн шанартай, капитальна. зохид түхэлтэйгөөр бүтээгдэһэн барилганууд гүй байна. Загаһанай заводуудай хүтэлбэрилэгшэд загаһашадые гэр байраар ба культурна байдалай талаар гүйсэд хангажа шадаагүй.

1942 ондо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ, түхэриг бүхэнэй үнэтэй байха сагта, аяар 500 мянгаһаа дээшэ түхэриг, Горячинскын хажууда хэндэшье хэрэггүй нэгэ тосхоной барилгада гаргалагдаһан байгаа. Эндэхи участок шадар загаһанай олзоборилин ажал хүгжэжэ шадахаа гү, али үгы гү гэжэ анхарангүйгөөр ямар нэгэн хүтэлбэрилхы хүнэй дуразраа энэ тосхонине барилһан дээрэһээнь мүнөө һандаран дуулажа байна. Теэд эндэхи гэршүүдые дуулһан һандэрилгаһаа хайшэн гэжэ аршалха тухай хэншье һанаалгаа табинагүй.

Энэ мэтээр барилгын ажалда ямаршье харюусалгагүйгөөр, хэйша хэрэгээр хандаһан ябалалнууд «Байкалгосрыб» трестдэ үшөөл олон байха. Трестын хүтэлбэрилэгшэдэй барилгын хүдэлмэридэ ишмэ албан хойрогоор хандажа, гүрэнэй зөөрние хии таларуу сасажа байдаг гэмтэ ябадалые эрид шууд усадхажа, капитальна барилгануудта онсо анхарал табиха гээшэ шухалын шухала хэрэг болоно.

Эрхэбэшэ хэрэгтэй барилгануудые капитальнаар, һайн шанартайгаар, түргэн ба гоеор бүтээхэ гэгшэ малай барилгшадай гол зорилго мүн.

И. Андреев.

ХЭЗЭЭ ДҮҮРГЭГДЭХЭ ЮМ?

Яруунын аймагай центр — Сосново-Озерск тосхондо типовой түхэлэй кинотеатр барихэ гэһэн үүсхэл 1940 ондо гаргаг-дажа, 485 мянган тухэриг һомологдоһон байгаа. Һүүлээрынь уданшьегүй тус театрын барилга эхилжэ, фундаментни барандаа табигдаад, хаханнуудынь бодхохе талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ һэн. Теэд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ энэ театрын барилга зогсоогдошоһон байгаа.

Яруунынхид 1947 онһоо захалжа кинотеатрынгаа барилгые һэргээхэ гэжэ шийдэһэн юм. Гэбэшье, энэ хүдэлмэринь мүнөө сагай эрилгые хангажа шадахагүй, тон аалихан темпэйгээр ябуулагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ 171.481 түхэриг гаргашалагдажа, оройдоо 16 конструктивна элементнүүд бүтээгдээ. Барилгада зорюулан абтаһан фондово материалчууд: хадаһан, сонхын шэл, цемент, известко ба тео болон бусад зүйлнүүдэ Үрилтэдэшье ороһон ушар бии.

Тус барилгые дажа байгаа нюурнуугай зүгһөө гүрэнөөр табигдаһан мүнгэн зөөрние тусхайта зорилгоорынь бэшэ, харин һалгай баруугүйгөөр гаргашалха ябадал хүдэлмэринүүдэй эхилхэһээ хойшо мүнөө хүртэр үзэгдэнөөр.

Киировскийдийн Республикийнска Управленийнэ барилгын хүдэлмэри хурдадхаха зорилготойгоор үгтэһэн горючи ба түрхихэ тоһоной зүйлнүүд колхозуудаа ба эмхи зургалнуудта «урнһаар» үгтэһэн үзэрэһэ барилгын түлэг хүдэлмэринүүдэй үедэ барилгын конторын автомашинань «амаралтадаа» байдаг зайшалтай байна.

Театрын барилгада мэдэ бэлэхүүлхын түлөө Ульдиргын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 36 мянган түхэриг авзнсаар үгэһэн болбошье, тэрээнһээ арайхан гажэ 12.290 түхэригэй мэдон болзор соогоо абтаһан; айлагай промкомбинатта 3000 тухэриг үгтэһэн ала, тэндэһээ нэгэнье кубометр мэдон абтаагүй байна. Барилгада хэрэглэгдэхээр бэлэдхэгдэд, ойлоо хэбтэһэн 377 кубометр мэдон материалые шэрэлгэ тон салихаг темпэйгээр ябуулагдана. Энэ хүдэлмэрние дажа ябаһан Сосново-Озерскын сельсоветэй «Улаан Яруунда» колхоз үдэр бүри 15 мори гаргахын ороондо 8 — 9 мэри арай гэжэ ябуулна.

Хэрэглэгдэхэ материалай дутагдалда ороһоо шалтагаанһаа барилгашадынь саг сагта хүдэлмэригүйшье байха ябадал олон дахин үзэгдэнэ. Барилгын конторын начальник Миронов гэгшэ албан туша...лаа нюдэ балай, шэхэ дүлиигээр ябуулжа, түсэбтэ барилгые болзор соонь дүүргэхэгүйһөө байтагай, иишэ тиишэнь тараанаан зөөрние бусааха тухай хэмжэ абадагүй байхань гайхалтай. Иимэ ушарай үргэлжэлнөөр байтарань, ажалшадай депутадуудай Яруунын айлсовет юу хэрэжэ байгша юм?

И. Байкальский.

БАРИЛГЫН ТЕМП ХУРДАДХАЛГА

СССР-эй барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэрин Министерствын үнгэрэгшэ жэлэйнь приказуудай нэгэн соо «1947 он хадаа хирпинсэ-черепичнэ ажаүйлэдбэриин удаан сагта үргэлжэлһэн гэгдэлые сүм усадхаха, 1947 оной түсэб гүйсэдхөөд, 1948 ондо үйлэдбэрилгын дайнай урда тээхи хөмжөөндэ күрэхын тулада ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин бүхы эмхидхэл ба техникые һайжаруулха жэл болоо ушартай»—гэжэ хэлэгдэнэн байгаа.

Министерствын энэ заабари Дээдэ-Березовкын хирпинисын заводто дүүрэнээр хамаарха байгаашье һаа, мүнөө хэрэг дээрээ бэелүүлэгдээгүй байна.

Хирпинисэ үйлэдбэрилгэ яахалаа гэгдэлдэ ороо гэбэл, тус завод дээрэ технологическэ ба үйлэдбэриин элементгарна жаяг-заршам һуулгаг табигдаһан, түсэб гүйсэдхэлгэ дээрэ шиилхэхы участок болохо шабар абадаг карьер дээрэнь эмхи журам байгуулагдаагүй, түүхэй эдэй дутамаг байһан ушарһаа тус завод жэл соо 1115 час соо ажаллаагүй зогсоһон байна. Энэ шалтаглан дээрэһээ завод 1947 ондо валова продукци гаргалгын түсэбые ороһоо 79,4 процент гүйсэдхэжэ, ороондохоор миллионһоо үлүү хирпинисэ дутуу үгэһэн байха юм.

Заводай шиилхэхы участогуудайнь нэгэн болохо формовочно цехын начальник нүхэр Барлуков, тэрэшэлэн бригадирнуудаа ба мастернуудынь цехын хүтэлбэрилэгшэд гэшэбди гэжэ өөһэдыгөө тоолоногүй. Энэ цехын машинануд заһабарилгаһаа заһабарилга хүртэр шабар шабхаһаа сэбэрлэгдэнгүйгөөр ба һэльбэгдэнгүйгөөр хүдэлмэриддаг байгаа. Энэ цех соо зүдэрюу, муу зайдалтай. Машинануудые хүдэлмэридэ бэлдэхэ тухай хэншье анхаралгүй табигдаагүй байна. Заһабарнин шанар һайжаруулха эрилтые табигдадаггүй байһанай шалтагааналаа энэ цех 1947 оной туршада түсэбөөр хараалагдаһанһаа гадуур 311 час заһабарилгада зогсоо, мүн түхеэрэлтын гэмтэлдэ ороһонһоо 320 час. ремониин таһарһан дээрэһээ 190 час ба бусад шалтагаанһаа 189 час ажаллаагүй. Иимэ байгаа.

Үбэлэй хүйтэн, сахаһанай ороло ба хүр хүнгэрэгэй тогтолго гэхэ мэтые хараадаа абажа, иимэ үеүүдтэ һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ урид бэлэдхэлгэ ябуулагдадаггүй. Иимэ ушарһаа тус завод хаяа түхэреэн эл соо нэгэн жэгдэ бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилэгүй байгаа. Олонхи хүдэлмэрилэдынь, тэрэ тоодо зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдынь: «Зунай үеэ гол хүдэлмэримнай хэгдэдэг юм» гэһэн һанаалда эзэлэгдэд, үбэлэй сагай бархэшэалые забан гарахын түлөө эрит шангаар ба үсэд нэтэрүүгээр тэмсэнэгүй.

Тус заводой хирпинисэ хатаадаг цех ангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Хатаалгын камерпуудта түсэбэй ehоор 158 часай туршада хирпинисэ хатаагдаха байхалань, ...ы түлэб 192 час соо гү, али зарим үеда 100 хүртэр часайшье туршада энэ хүдэлмэрин хэгдэдэг байна. Хирпинисэ хатачла...ааэ ямар ушарһаа иимэ һаатал болоноб...хатаалгын раманууд бүридхалгүйгөөр хаядаг, тиин тэдэ раманууд...ала дээгүүрхи дэбисхэр ба түлишэ болоо...оор Үриидэһэн ябадалһаа болоно. Гансахан раманууд үрижэ ба эбдэжэ хаяһанһаа завод 1947 он соо 50 мянга гаран тухэригэй гарзада ороһон байгаа.

Хүдэлмэришэдэй дунда нинтэ ойлгуулламжын хүдэлмэринин, тэдэнэй ажабайдалые һайжаруулха асуудалай, заводто ажаллагшадта таарамжатай эрхэ байдал байгуулха ябадалай муугаар табигдаһанһаа жаяг-заршам хэлэшэгүй һуда. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада...

291 хүн хүдэлмэринһөө гараһан ба ажалай жаяг-заршам эбдэһэн дээрэһээ 14 хүн сүүдлүүлэгдэһэн байха юм. Иимэ, хэлэшэгүй түлюур байдалай эс стэ бүтээн гаргаһан хирпинисынь 7,6 процентнь гологдоһон ба эбдэгдэһэн байжа, жэл соо 116 мянган түхэригэй гарза ушараа. Энээнһээ гадна, бүтээн гаргаһан продукцийнь үнэ сэн 1940 оной өмнөхидо өмнөөдө дээшэ гаража, ажалайнь бүтээсэ 92 процентдэ хүртэрөө доошоо ороо.

Тус заводой администрацин ба хүдэлмэрилэгшэд урда жэлэй алдуу дутуунуудаа һургаал абаагүй зангаараа. Һүүлэй үедэ бишииханшье хубилалга хэгдээгүй байжа, 1948 оной эхинһээ хойшо үйлэдбэриин түсэб мүн лэ дүүргэгдэнэгүй.

Энэ завод һайнаар хүдэлмэрилжэ шадаха гү? Һайнаар хүдэлмэрилжэ шадаха ба һайнаар хүдэлмэрилхэшье үялгагүй. Зүгөөр, заводой үйлэтбэри дээрэ шанэ ehоой технологическэ процессые дэлгэрүүлхэ, урдань үзэгдэжэ байгаа дутуу дунда зүйлнүүдые усадхаха, машинануудаа ба түхеэрэлгэнүүдтээ өзөн ehоор хандаха, калринуудые зүбөөр шалан абаха ба тэдэнэрые һүргаха, үйлэдбэриин түүрүү дүй хуршалые бүгэдэниитын шадабари болгохо ябадалнуудта БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи нютагай барилгын материалнуудай Управленийн зүгһөө заводтой туршуулгэй үүсхэлые дамжэлсэн: «Жэл соо 12 миллион хирпинисэ бүтээн гаргаха хүсэтэй болгохоор Дээдэ-Березовкын хирпинисын заводые үргэдхэхэ ба механизировалха» гэһэн, 1946 — 1950 онуудта Бурят-Монголой АССР-эй арадай ажахые һэргээн босгохо ба саашадань хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулине болгоогоор бэелүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулха уялгатай.

В. Попов, ВКП(б)-гэй Обкомой ажалшадайн таһагай инструктор.

рээ бэшэ, харин Бурят-Монгол республика доторшье али мэдээжэ болоо юм. Мүн вагонетчица Баландина, резчица Гунденко, хүдэлмэришэд Токмаков, Попов, Угловская, мастерай туша...ала һаяхан дэбжүүлэгдэһэн нүхэд Игумнова, Бадеева, Дудинова ба бусад эрхим һайн бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилнэд.

1947 оной туршада һайнаар хүдэлмэрилэн; йнь түлөө заводой эрхим стахановцууд Серпенбаев, Бармуков, Зайцев, Куклина болон Угловская гэгшэдые БМАССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна. Үйлэдбэри дээрэ түрүү үүргэ хүүргэжэ, олонниитын этигэл найдабариие бэедээ шэнгэһэн эрхим стахановка нүхэр Баландина гэгшэ Улан-Удын городской Советдэ депутадаар һунгагдаһан байна.

Эда турүүшүүл заводоо түрүү предприятинуудай зэргэдэ гаргахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зангидан ажаллана. Тэдэнэр хирпинисэ үйлэдбэрилгын 1948 оной түсэбые декабриин 5-ай үдэр хүртэр хүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялгаяа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Теэд, жэлай программые болзорлоонь үрид гүйсэдхэлгэ болбол гансахан стахановецууд ба түрүү хүнүүдэй уялганууд болон найтуулганууддаар шиидхэгдэхэ бэшэ байһаниинь мэдээжэ. Тиимэ ушарһаа заводой администрацин ба нютагай барилгын материалнуудай Управленийн зүгһөө заводтой туршуулгэй үүсхэлые дамжэлсэн: «Жэл соо 12 миллион хирпинисэ бүтээн гаргаха хүсэтэй болгохоор Дээдэ-Березовкын хирпинисын заводые үргэдхэхэ ба механизировалха» гэһэн, 1946 — 1950 онуудта Бурят-Монголой АССР-эй арадай ажахые һэргээн босгохо ба саашадань хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулине болгоогоор бэелүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулха уялгатай.

В. Попов, ВКП(б)-гэй Обкомой ажалшадайн таһагай инструктор.

Гитлеровецүүдэй зобоожо алаһан Советскэ патриодто Маутхаузендэ памятник табигдаба

ВЕНА, мартын 1. (ТАСС). Февралиин 28-да Маутхаузенда гитлеровскэ концентрационно лагерь байһан территори дээрэ тэрэ лагерь соо зобоогдожо алуулһан Советскэ Союзай Герой Дмитрий Михайлович Карбышевай дурасхаалда зорюулагдаһан траурна митинг болобо.

Энэ митингдэ австрийска канцлер Фигль, вице-канцлер Шёрф, австрийска правительствын ба Дээдэ-Австриин правительствын гэшүүд, австрийска компартиин түрүүлэгшэ Копленит, урдань фашизмаар тамалагдажа байһан хүнүүдэй союзай тэлөөлөгшэд, Венын хүдэлмэришэдэй делегацинууд ерэһэн байнад.

Советскэ талаһаа баярай-траурна энэ митинг дээрэ Австрида СССР-һээ байгаа елшэдэй комиссар генерал-полковник Курасов, Австридахи СССР-эй политическэ түлөөлэгшын уялгые дүүргэгшэ Копетов, советскэ армиин генералнууд ба офицернүүд байлсаба.

Траурна митингые генерал-майор Пинег нээгэд, Маутхаузенай лагерьта зобоожо наһа бараһан советскэ генерал Карбышев өөрынгөө Эхэ ороной үнэн бохото геройнуудай нэгэниинь байһан юм, алдар нэрэ бусарлгүй орондо үхэдые шэлэһэн юм гэжэ тэмдэглэбэ.

Карбышевай шэбинь байһан генерал-майор Ляошан гэгшэ, 45 жэлһээ үлүү ородэй армиин, һүүлээрынь советскэ армиин зэргэнүүдтэ алба хэһэн Карбышевай ажа-ябаһалые богошихоноор найруулан хэлэбэ. Сэрэгэй-инженернэ хэрэгэй теори ба практикын талаар гайхамшаг зохеолнуулые зохеһонойнь түлөө Карбышевта сэрэгэй наукануудай докторой нэрэсэгэ олгогдоһон байгаа.

«Карбышевай нэрэнь Тотлебен, Кондратенко, Величко гэхэ мэтын сродой сэрэгэй инженернүүдэй нэрэнүүдтэй тэнцэхэ эһоороол тэнцэхэ байна. — гэжэ Ляошан хэлэбэ. — Генерал Карбышев Эсэгэ ороноо хамгаалгыш дайнай эхиндэ советскэ правительствын тусгаар дуалгабариие дүүргэжэ ябатарһа дайсанай хүреэлэлгэтэ ороод, тэрээнэй һүүлээр шархатаһан түлдаа плентэ абтаһан байгаа. Карбышевай абьяас шадабариие мэдэжэ байһан немцүүд, өөһэдтөө алба хахые тэрээниие хабаадуулхаяа оролдобо. Тэдээнэй үгэдэ мөнжө үгэхагүйгэнь, немцүүд, Карбышевые Маутхаузенай концентрационно лагерьта ябуулаа һэн. 1945 оной февралиин 17-ой һуни 65 наһатай генерал Карбышевые газаа хүйтэндэ гаргажа. Тэр дээрэнь мүльһэ хүртэр хүйтэн уһа адуу-аргаһаан алаа һэн».

Энээнэй һүүлээр канцлер Фигль. Дээдэ Австриин провинциальна правительствын түрүү Глейспер ба урдань фашизмаар тамалуулжа байһан хүнүүдэй союзай түлөөлэгшэ Ганс Киршбаум гэгшэл үгэ хэлэбэд.

Һүүлдэ Австрида СССР-һээ байгаа елшэдэй комиссар генерал-полковник Курасов үгэ хэлэхэдээ нигэжэ мэдүүлбэ: «алдар солонь хосорошогүй мүнхэ байгаг гиимэ габьяануд байдаг юм. Советскэ генерал Карбышев өөрынгөө Эсэгэ ороной нэрэ солын түлөө өгөөл тиимэ габьяа хэһэн байна гэшэ. Фашистска нохосууд советскэ генералай эрэлхэг зоригые эблажэ шадаагүй. Карбышев байлдаанай газарта баатарлигаар дайлалдаһаа, тэрэ баатарлигааршье наһа бараһан байна».

«Большевистскэ партиин, Ленин ба Сталинай хүмүүжүүлһэн бүхы советскэ арадай шанга зоригой хүсэниинь, халбэришэгүй моральна шэн зоригтой ябадалынь Карбышевай хэһэн габьяа дээрэһээ харагдана гэжэ генерал-полковник Курасов тэмдэглэбэ.

Фашистска нохосуудаар гурбан жэлэй саада тэрэ Карбышевай ами таһалагдаһан газарта хэрэгдэн тавсан дээрэ генерал-лейтенант Карбышевай памятник траурна маршын аблан доро ба артиллерийска салютай пэрэдэ доро нэгдэбэ.

Тэрээнэй һүүлээр советскэ армиин нэрэһээ, австрийска правительствоһаа урдань фашизмаар тамалагдажа байһан хүнүүдэй союзһаа, Венын хүдэлмэришэдһөө ба австрийска олон тоото общественнэ организацинуудһаа баллаа сэсэгүүд табигдаба.

Тэрээнэй һүүлээр мүнхэдөө хаража халагалажа байхын тулада памятникые дээдэ Австриин правительствода тушаажа үгэһэнэй тухай протоколдо гар табигдаба.

Амаралтын үдэр лыжээр.. М. Минеевэй фото

ЯПОНСКО СЭРЭГЭЙ ГОЛ ГЭМТЭДЫЕ СҮҮДЛЭХЭ ПРОЦЕСС ДЭЭРЭ

ТОКИО, февралиин 29. (ТАСС). Һүүлтэй үдэрнүүдэй турша соо Токийска трибуналай гэмтэлгын түлөөлэгшэд сүүдлүүлэгшэдэй гэмтэ ябадалай хэмжээс түс-тустань үнэрһэлхэн зорюулаһаа үгэнүүдые хэлэбэд. Февралиин 27-до сүүдлүүлэгшэ Мамору Сигемицу тэгшын гэмтэ ябадалые баримталан харуулжа советска гэмнэлгын түлөөлэгшэ Л. Н. Смирнов үгэ хэлэһэн байна.

1936—1938 онуудта Москвада японско элшэн сайд байһан ба 1943—1945 онуудта Японийн таладын хэрэгүүдэй министр байһан Сигемицу тэгшэ японско милитаристска бүлэгэй галадын агрессивнэ политикые өдөбхитэйгээр ябуулжа байһан хүн байгаа юм. 1938 ондо Сигемицу болбол СССР-тэ Японийн элшэн сайдаар байхадаа Хасан нуурай райондо японско империалистнуудай Советскэ Союзда добтолхо ябадалые эмхидхэхэдэнь туһа хүртэгэн байгаа. Сигемицу хадаа СССР-тэ харша үзэлтэй Японийн үлэмжэ реакционно милитаристска улуудай өдөбхитэй агентнь байхэ зуураа, мапай орондо эсэргүү дайн сэрэгэй ябуулганнуудые үүсхэхэ ябадалда мэлэйтэй байжа зорюута хабаадалсаһан байха юм.

Энэ үедэ, японско эрилтэнүүдэй ямаршье үндэһэгүй байһаниинь мэдэһээр байжа Сигемицу хадаа Советскэ Союзда хэбаатай Хасан нуурай эрье дээрэһээ советскэ сэрэгүүдые зайлуулхые ультимативна формэгойтоор эрилтэ хэжэ, хэрбээ зайлуулаагүй һаатнай сэрэгэй хүсэ хэрэглэгдэхэ байха гэжэ заналта хэһэн бэйгаа.

Советскэ Союзда гитлеровскэ Германийн харалта мууухайгаар добтолһоноойнь һүүлээр Тодзиогой кабинет соо гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаалда байхадаа Сигемицу болбол гурбан державануудай пактые бүримүүлэн баримталагша байһанаа харуулаа һэн. Тэдэ гурбан державануудай пактын өөһоор агрессоргүрэнүүд хадаа демократическэ ороннуудта, түсгаарлабал, Советскэ Союзда эсэргүүгээр эсэслэн үгэсэ нэгэдэһэнийнь мэдээжэ.

Сигемицу гэгшэ арад эзэной үмэнэ олон дахин үгэ хэлэхэдээ дэлхэйн хоердохи дайнда Япони ба Германи ганса уг зорилготой юм гэжэ помлодог байгаа; Европо ба Азида ябуулагдажа байгаа дэлхэйн хоердохи дайе Сигемицу хадаа нэгэ уг зорилгые түйлаха тэмдэ зорюулагдаһан Германи ба Японийн хоорондоо зүбшэн бэелүүлжэ байгаа ниитын ябуулганууд гэжэ тоолоо байһан юм. Жишээлбэл, 1943 оной сентябриин 27-дэ Сигемицу иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Гурбан державуудай пакт илалтын замые урилцалан манда гэрэлтүүлэн заажа байна... Зүүн Азида дайлалдажа байгаа Японийн һанал сурталынь Европодо дайлалдажа байһан Германийн ба тэрээнэй союзнигуудай һанал сурталтай нэгэн адли байха юм».

Сигемицу гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаалда байхадаа плендэ абтаһан сэрэгшэдтэ японско сэрэгэйхидэй талаһаа зэрлиг муухайтаар хандаһанай тухай бүхы буруушаалганууде зүбшоодэггүй, үнэн байдалтай зохилдохогүй харюунуулан солонь хосорошогүй мүнхэ байгаг гиимэ габьяануд байдаг юм. Советскэ генерал Карбышев өөрынгөө Эсэгэ ороной нэрэ солын түлөө өгөөл тиимэ габьяа хэһэн байна гэшэ. Фашистска нохосууд советскэ генералай эрэлхэг зоригые эблажэ шадаагүй. Карбышев байлдаанай газарта баатарлигаар дайлалдаһаа, тэрэ баатарлигааршье наһа бараһан байна».

«Большевистскэ партиин, Ленин ба Сталинай хүмүүжүүлһэн бүхы советскэ арадай шанга зоригой хүсэниинь, халбэришэгүй моральна шэн зоригтой ябадалынь Карбышевай хэһэн габьяа дээрэһээ харагдана гэжэ генерал-полковник Курасов тэмдэглэбэ.

Фашистска нохосуудаар гурбан жэлэй саада тэрэ Карбышевай ами таһалагдаһан газарта хэрэгдэн тавсан дээрэ генерал-лейтенант Карбышевай памятник траурна маршын аблан доро ба артиллерийска салютай пэрэдэ доро нэгдэбэ.

Тэрээнэй һүүлээр советскэ армиин нэрэһээ, австрийска правительствоһаа урдань фашизмаар тамалагдажа байһан хүнүүдэй союзһаа, Венын хүдэлмэришэдһөө ба австрийска олон тоото общественнэ организацинуудһаа баллаа сэсэгүүд табигдаба.

Тэрээнэй һүүлээр мүнхэдөө хаража халагалажа байхын тулада памятникые дээдэ Австриин правительствода тушаажа үгэһэнэй тухай протоколдо гар табигдаба.

СҮҮДЛҮҮЛЭГШЭ Минами гэгшэ 1927 онһоо эхилэн сэрэгэй ба политическэ имэгта шухала тушаалнуудые эзэлжэ байха зуураа агрессивнэ политикые зохеохидо ба бэелүүлхэдэ охеэр нүлөөлдэг байгаа. Генеральна штабай начальникаай орлогшын, сэрэгэй советэй гэшүүнэй, сэрэгэй министрын, квантунска армиин командагшын ба Кореягай генерал-губернаторай тушаалнуудта байхадаа Минами гэгшэ һүүлэй һүүлдэ Тихий-Океан дээрэ дай үүсхэһэн заговорто хүтэлбэрилхы үүргые эзэлжэ байгаа.

«Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо haa, 1934 ба 1935 онуудта СССР-тэ эсэргүү агрессивнэ дайнай түсэбүүд бий болоод байһан юм. Тэд, 1934 онһоо хойшо 1936 он болтор квантунска армиин командалагша байхадаа Минами гэгшэ Маньчжурие Советскэ Союзда Японийн талаһаа добтолго хэхэдэ талрамжатай сэрэгэй плацдарм болгожо табихын тулада ехээр оролдоһон байба».

1942 ондо Минами гэгшэ нюуса соведэй гэшүүнээр, 1945 оной мартда агууехэ Азиин «хамтаран мандаха» газарые байгуулха гол зорилго урдаа табиһан «агууехэ Япони» гэжэ политическэ ассоциацийн түрүүлэгшээр томилогдоһон байгаа.

Пирл-Харборто добтолхын урда тэр, добтолго хэхэ ба хаад байһанай һүүлээр политикые тодорхойлогшо лидернүүдэй нэгэниинь байһан хадаа, тэрээнэлэн дайн сэрэгэй ябуулганнуудта хабаадалсаһан офицер байһан хадаа заговорай өөһоор табигдаһан уг зорилгонуудые бэелүүлхэдэ гэмнэгдэгшэ Муто гэгшэ ехэ үүргые эзэлһэн байна.

Муто ба бусад сүүдлүүлэгшэдэй процесс дээрэ харуулһан аяг зан тушаа үгын түгэсхэлэй хүби соо нигэжэ хэлэгдэнэ: «тэдэнэр һанаагаа зобожо, алгуйрхэһэн нэгэшье үгэ хэлээгүй. Тэдэнэр өөһэдынгөө ябадалые халаглажа, нэгэшье дахин һалаа алдаагүй, гэмтэй байһанаа мэдэржэ нюдэнһөө нэгэшье нелбоһоо дүһаагаагүй. «Бидэнэр дахин иимэ ябадалаа дабтахабди» гэжэ тэдээнэй бүтүүгээр һанажа байһаниинь алдуугүйтөөр тухайлнабди. Эндэ сүүдлүүлэгшэдэй һуури дээрэ һуужа байгаа заговорто хабаадалсаһан бусад нүхэдтөө адли Муто гэгшэ эгтэй зобоогдожо байһан хүн янзатай болоно. Доромжолһон Маньчжури ба Хитадта японцуудай хэһэн алхам бүхэниие, ябуулга бүхэниие зүбтүүлхые оролдоно; Филиппинэнүүд дээр, Индонезиэ ба Бирмадэ тэдээнэй хэһэн ябуулганууде зүбтүүлхые оролдоно».

СҮҮДЛҮҮЛЭГШЭ Ока гэгшэ агрессивнэ дайн сэрэгые түсэблэлхэ ба ябуулха талаар заговорто ехэ үүргэ эзэлһэн юм гэжэ тэрэнэй тухай хэлэгдэбэ. Гадна агрессорнүүдэй заговор боложо байһан бүхы үе соо Ока гэгшын хэһэн гэмтэ ябадалые тэрэшэлһэн баримтануд тэрэ үгэ соо харуулагдаба.

Хитадта американска туһаламжын тухай

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 29. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэлээр 1000 гаран самолеттуудые Хитадта үгэхэ гэһэн нюуса хэлсээн бүри дайнай дүүрэхэнэ урда США-гэй правительстваар баталагдаһан юм гэжэ США-гэй правительствын официальна түлөөлэгшэд мэдүүлбэд.

Хитадта бусадшье авиационно зэбсэгжэлтэ, тэдээнэй тоо соо 178 миллион долларай запасной частьнууд эльгээгдэхэ байнэ.

Гадна. Холбоото Штадууд хадаа хитадай 1500 летчигуудые, 365 бомбардировщикуудые, 192 штурмануудые ба 3.000 авиа-механигуудые һургаха зүбшөөлөө үгэһэн байгаа. Һүралсалай программа үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин һүүлдэ дүүрэһэн ба Холбоото Штадууда энэ ябадал 8.750 мянган долларай болоһон байна.

Правительствын официальна түлөөлэгшэ болбол Хитадта сэрэгэй туһаламжые нэмэжэ үгэхын эрилтэ хэһэн конгрессын гэшүүн республиканецын асуудалда харюу болгэһон тэрэ нюуса хэлсээнэй тухай мэдүүлһэн байгаа.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГТА

ПАРТИЙНА ЭХИН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ СЕКРЕТАРЬНУУДАЙ ҺУРГУУЛИ

ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айком болбол партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ зорилгэтойгоор семинар-һургуули нээбэ. Энэ һургуулиин занятиг нара бүхэндэ гурбан үдэрэй турша соо Үнгэргэгдэхэ юм. Түрүүшынь заняти февралиин 3-һаа 6 хүртэр болобо.

Энэ занятинуудтаа ВКП(б)-гэй түүхын хуряанги курсын 1, 2, 3 бүлэг, партийна ажабайдал, табанжэлэй түсэб тухай, социалистическэ мал ажалые хүтжөөлгэ, үндэр ургаса хуряан абалга тухай ба бусад асуудалнуудаар лекцинүүдые дуулабад. Лекцинүүдые аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ба аймагай хүдөө ажахын таһагай мэргэжэлтэй уншаба. Удаадахи хэшөөлынь март һара соо болохо.

ШЭНЭ ТҮЛ АБАЛГА

Колхозуудай фермэнүүд шэнэ түл абалгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Советскэ сомоной «Зургаанай зам» колхоз 159 хурьга, Дунда-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 14 тугал, 30 хурьга, «Мапай ажал» колхоз 12 тугал. 294 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна.

МОДОБЭЛЭДХЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Чесанын сомоной «Коминтерн» артелийн колхознигууд Зүүн-Хуурайн модо бэлэтхэлэй участок (Хорин леспромхоз) дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа стахановска ажалаараа магтуулнад. Лучкистнууд нүхэд Ц. Чимитов, Т. Рабжуров ба Д. Цыгуев гэгшэд үдэртэ 6 кубометр модо отолхын орондо 8-10 кубометр хүргэнэ. Мүльһэн харгыгаар модо шэрэгшэд—Д. Будаев, Б. Цыденов ба Ж. Д. Бамбуев гэгшэд үдэрэйнгөө норма 150 процент хүртэр дүүргэнэд.

ПАГЩИГУУДАЙ СУГЛААН

Һаяхан Хэжэнгын аймагай потребкооперацийн пайщигуудай суглаан үнгэрбэ. Түс суглаан дээрэ советскэ үргэн худалдаа-наймаае хэр-зэргээр дэлгэрүүлжэ байһан тухайгаа аймагай потребкооперацийн түрүүлэгшэ нүхэр Корнышкин элидхэл хэбэ. Элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд советскэ культурна ба үргэн худалдаа-наймаанай аймаг дотор хангалтагүй ябуулагдажа байһан тухай шүүмжэлбэд. Суглаан болбол советскэ болбосон худалдаа наймаае саашадань мүнөөдэрэй эрилтэтэй зохилуулан табиха тухай тогтоол баталба.

Д. Доржиев.

„Б. М. Үнэн" газетыг бүтээгчэй һүүлээр

„Колхозой зөөриие хуули бусаар үринэ"

«Бурят-Монголой Үнэн» газетын энэ оной январийн 18-ай номерто иимэ гаршагтай статья толилогдоһон байгаа. Тэрэ статья соо Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байһан Фролов гэгшын колхозой хамтын зөөриие нишэгиинэнь үрижэ, дура-зоргоороо үбэршэлжэ байһан тухай бэшэгдэнэ байна. Гадна, тэндэ ажалай эмхидхэл тон һула байһан тухай хэлэгдэнэ юм.

Дурсагдагша статьятаа үндэһөөр шалгалта үнгэргөөд байхада, тэндэ хэлэгдэнэ үйлнүүд сүм элирүүлэгдэжэ, гэмтэ нюурнуудта зохистой хэмжээ абтаба.

Хүдөө ажахын Устарые бүдүүлигээр эбдэһэнэйнгээ түлөө Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байһан Фролов гэгшэ ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой шийдхэбэреэр партиһаа гаргагдаһан ба колхозой хамтын суглаанай тогтоолоор түрүүлэгшын тушаалһаа хаягдаһан байна. Мүн хуули бусаар абаһан күнгэн зөөриие ойрын саг соо колхоздо бусаажа үгэхые дурадхагдаба.—гэжэ Кабанскын аймагай прокурор нүхэр Медведев манай редакцида мэдээсэбэ.

„Агитаторай блок-нот"

Һаяхан «Агитаторай блок-нодой» дүрэлэхи номер хэблэлһээ тараба. Энэ номерто «Коммунистийн программна документ» гэһэн «Коммунистическэ партийн Манифестын» зүүн жэлэй сёдо зорюулагдаһан материал, «Социализмын ороной эхэнэрнүүд» гэжэ мартын 8-ай үдэртэ агитаторнуудай үнэргэхэ хөөрэлдөөн толилогдобо.

Тэмдэглэлэн ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр С. Коноваловай—«Агитаторнууд малжажалай түлөө тэмсэлдэ», Хандагатайн мехлесопунктын лучкист-стахановец И. Костроминэй «Үндэр бүтээсэ яажа туйлаабиб» гэһэн статьянууд хэблэгдэнэ байна. Мүн залуу агитаторнуудай заочно һуралсалай хуудаһанһаа гурбадахи номерой үргэлжэлэл ба бусад материалнууд хэблэгдэбэ.

Комсомольско-залуушуулай саны мүрысөөн

Хорин аймагай центртэ Совет... мин 30 жэлэй ойтой дашарамдуу... комсомольско-залуушуулай саны... далтын мүрысөөн үнгэргэгдэбэ.

Сапашадай мүрысөөндэ нүхэр Щепин 7 километр газарые 33 м... ябажа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Т... нүхэд Посырев, Бессонов, Никол... шэд һайн амжалтануудые туйлаб...

Буудалгын мүрысөөндэ нүхэр ... түрүү һуури эзэлээ. Вахрушев т... лохо 50 очкоһоо 43-ыень с... оруулба. Мүн нүхэд Зпов—42, А... 41 очко тудабад.

Мүрысөөндэ шалгаран гараһан ба буудагшадта аймгуйсэдкомой амаршалга хүргэгдэбэ.

С. Бадмаш...

ШАТАР

Хэжэнгын аймагай физкультурно-спортын хэрэгые эрхилхэ комитетэй... лин 25-һаа эхилээд шатарай т... гэргэжэ байна. Энэ турнирта 30... баадалсана. Мүнөө эрхим шатар... Михеев, Одоев, Рабданов. Ильин... гэгшэд өөһэд хоорондоо түрүү һуури... буляалдажа байнад. Мүн залуу ш... нүхэд Гуруев, Хандуев, Очиров гэ... бэшээр наадана.

Шатарай турнир хэжэнгээрхи... һонирхуулна. Энэ турнирэй удаа... гай колхознигуудай турнир ... байна.

* * *

Улан-Удын машино-бүтээлгын... мэй студентнэрэй шатарай ч... нэгэдэхи наадалга дүүрэбэ.

Һурагша Воробьев чемпионалта... han 7 хүниие баранниень шүүжэ, ... Пухэд Брянский—4,5, Френкель—... абажа, 2-3-хи һууринуудые эзэ...

Һаяар тус чемпионадай хоердохи... далган дүүрэжэ, техникумэй эрхи... шад элирүүлэгдэхэ байна.

А. Б...

Харюусалгата редакторай орлогшо Б. Очи...

Республиканска радиодамжуулгын программа

Мартын 5.

7.00—Радиогимнастика. 7.20—Республика доторхи һүүлэй мэдээсэлнүүд. 7.45—Листов ба Шишовой дуунуул. 8.00—Республиканска газетэнүүдэй материалнууд. 8.35—8.58—Штраусай опереттэһээ хүгжэм. 19.00—Һургуулиин ажабайдал гэжэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 19.15—Үхибүүдтэ зорюулһан дамжуулга (бурят-монгол хэлэн дээрэ). «Пионерская Правда» газетын шэнжэлэл. 19.30—Радиокомитедэй хорой концерт. 20.00—«Ремесленнэ училищиин һурагшад ажаүйлэлбэри дээрэ» гэһэн дамжуулга. 20.15—«Тихий Дон» гэжэ оперохоо фрагментнүүд. 20.30 — Политэ-политическэ темэтэй дамжуулга (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 20.45—Римский—Корсаковай романснуудые артистка Бенеманская дуулаха. 21.00—Колхознигуудта зорюулһан дамжуулга. 21.15—Хүгжэмтэ антракт. 21.20—Республика доторхи һүүлэй мэдээсэлнүүд. 21.35—Хүгжэмтэ антракт. 21.40—21.55—ТАСС-эй материалнууд.

Мартын 6.

7.00—Радиогимнастика. 7.20—Республика доторхи һүүлэй мэдээсэлнүүд. 7.45—Ород симфоническа хүгжэм. 8.00—Республиканска газетэнүүдэй материалнууд. 8.35—8.58—Искусствын мастернуудай концерт. 19.00—Үхибүүдтэ зорюулһан «Советскэ героининууд» гэһэн литературна дамжуулга. 19.30—Радиошагналшадай асуудалнуудта харюупуу. «П. И. Чайковский» гэжэ хүгжэмтэ-литературна циклын эхин. 20.00—Паучпа темэтэй дамжуулга. 20.15—Советскэ эхэнэрнүүд тухай Бурят-Монголой поэтүүдэй шүлэгүүд. (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 20.30—«Бурят-Монголой комсомолканууудай ажалай амжалтануд» гэжэ дамжуулга. 20.45—Советскэ композиторнуудай дуунууд. 21.00—Колхознигуудта зорюулһан дамжуулга (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 21.15—РСФСР-эй габьяата артистка Гендуновагай творчествода зорюулһан дамжуулга. 21.45—22.12—Эстрадна концерт.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТА

«Прогресс»—«Повесть о Нем...
«Эрдэм»—«Яков Свердлов»

БМАССР-эй нютагай ажаг... бэриин Министерствын апп... та үүдэлмэгилхэ бухгалт... визор, инженер-нормировщик... дуришэлтэй машинистка хэрэ... болоод байна.

Адресынь: г. Улан-Удэ, Дом... веток ком № 104

Улан-Удын тоһоной база... бол үүрэнэй бэлэдхэлээр оро... тушаан абада: пунктнуудые... Городэй центртэ—Калин... нэрэмжэтэ улицын 15-дахи... ПСТЗ-дэ—4-дэхи магазин; ... завод-то—ОРС-ын склад; Ж... дорожно райондо—4-дэхи ... Заводскад—мялинай комбин... ОРС; Дивизиондо—нүнэй кул... Амаралтын үдэрнөө бэшэ... нуудтэ үүлөөнэй 9-часта... 3 час болтор нү тушаан... байна.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-60, зам. редактора—23, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—3-23 (2зв). культуры и быта, промышленности транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв). объявлений—2-64 (2 зв). Для междугородних переговоров—16.

П—00306. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж ...